

SÎRWAN

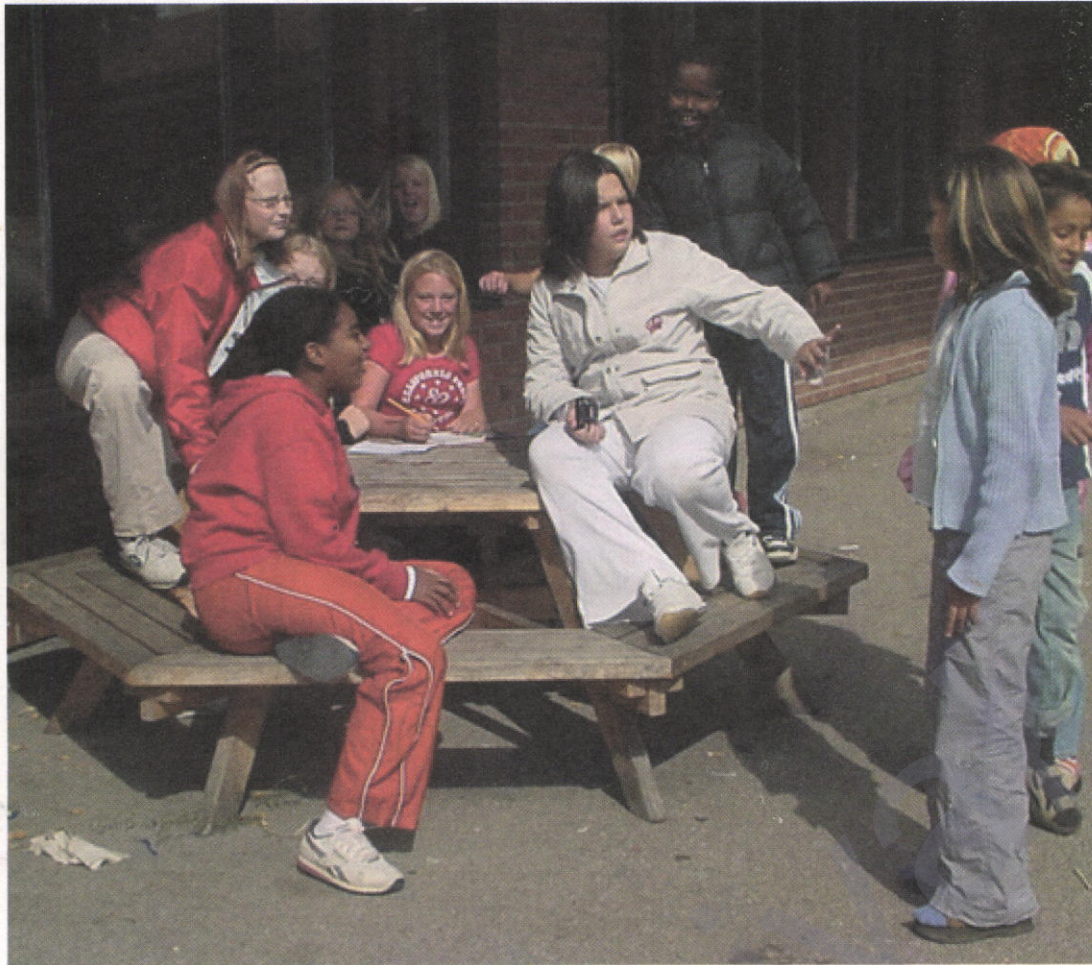
Ivar Lo-
Johansson

Av K-G Winsa

“Människan lever i sin dröm och inte i sina skor.” Sid. 4

Svensk-kurdisk kulturtidskrift - År 2 - Nummer 1 / 2007 / www.sirwan.se / info@sirwan.se

Svenska skolan -vinnare och utslagna

■ Det svenska skolsystemet befinner sig i kris. Den sociala snedrekryteringen till universitet och högskolor har ökat. Av barn födda 1971, som tog en akademisk grundexamen på 120 poäng, kom endast 3 procent från arbetarklassen. Sidan 9

Hotet från den kristna och islamska fundamentalismen

Av Wim De Neuter

Debatten om attacken den 11 september 2001 på WTC-tornen i New York - som velat höja sig över diskussionen om terrorism - har mestadels kretsat kring begreppet "kulturkollisioner". Sidan 10

Ojämnligheten ökar i boendet

Av Per-Erik Wentus

Tillhör du åldersgruppen 20-27 år, är du en av landets 842 000 unga vuxna. Finns du bland de 292 000 dvs de 35 procenten, som när skatten och bostaden är betald har kvar 3800 kr, då tillhör du Sveriges unga fattiga. Sidan 14

■ Staden Gävle

Av Wenda Hajo / Yadigar Bahram

Sirwan träffade Carina Blank tidigare kommunalråd för Socialdemokraterna, och nu kommunstyrelseordförande i Gävle för att diskutera det som är tänkt för kommunen. Sidan 7

■ Kurdgalan - 2007

Av Aisha Guler

Den 25 januari 2007 hölls kurdgalan för andra året i rad på södra teatern vid Mosebacken. Özz Nujen valdes till årets kurd. Sidan 2

■ Forskare tvingas lämna Turkiet

Den finländska kurdexperten Kristiina Koivunen greps och utvisades, den 15 december 2006, när hon landade i Van i östra Turkiet. Sidan 3

I DETTA NUMMER:

Sanningen och humnismen får vänta	Seyidxan Anter Sidan 2
Var femte Brysselbo fattig	Jan Béghin Sidan 8
Alla ska vara stolta över Brynäs	Niels Hebert Sidan 5
Det är dags att fika	Patricia Ruiz Sidan 15

Att åka från Kurdistan till Kurdistan

Av Roni Hajo

Jag satt hemma en tidig söndag någon gång efter jul och läste om dagens nyheter på min dator, "Bulgarien och Rumänien går med i EU"... Sidan 14

LEDARE

Seyidxan Anter
seyidxan.anter@sirwan.se

Sanningen och humanismen får vänta?

Två bödlar satte snaran runt halsen på en annan bödel. Två var maskerade och det som hängdes var Saddam Hussein. Detta sändes i tv och på nätet.

Det uppdagades bara manipulörer, hämndlystna, rasister och krigsförbrytare. Folk som är utbildade för att läxa upp känslorna hos massorna och det spekulerades även vilt i hur världen skulle vara efter Saddam Hussein.

Aktörerna var så duktiga att t.o.m. barnen härmade spektaklet till så vida att de tog livet av varandra. Detta kunde man läsa i svenska dagstidningar.

För att förstå tragikomedin, ställdes vi oss frågan i sagovärlden: Var tjuven i Bagdad svart eller vit? Vi upptäckte att han var färglös.

Avrättningen av Saddam Hussein var en symbolisk handling. Han skulle lämnas ensam, en gång för alla. Han skulle vara tyst för gott. Historien skulle glömmas.

Saddam Hussein dömdes inte för att man gasade 5000 kurder i den lilla staden Halabja, den 16 mars 1988 och inte för att det slaktades 30 000 shiamuslimar i Basra, efter Gulfkriget 1990. Han dömdes inte för att man fördrev 180 000 kurder från deras hembyar som fortfarande är försvunna.

Historien skulle glömmas. De som uppback-

“Var tjuven i Bagdad svart eller vit? Vi upptäckte att han var färglös.”

ade Saddam Hussein och Bath-regimen i alla dessa gärningar skulle glömmas. Bland andra tyska, amerikanska, engelska, franska och nederländska företags och politikernas skuld och medansvariga för Saddam Husseins handlingar skulle tystas ner. Sanningen skulle inte komma fram.

Med denna symboliska handling - Saddam Husseins avrättning - vill man påminna om den hierarkiska ordningens överlägsenhet. Vem står på tur att hängas? Vem kommer efteråt? Vem...? Vem...? Var slutar det? Vi får icke veta svaret?

Man vill cementera de inhumana värdena. Kurder och många andra ställs inför vilka av värdena som ska gälla i de samhällen vi vill leva i. Den federativa Iraks president kurden Jalal Talabani godkände inte Saddam Husseins hängning. Denna inställning är även vår.

Ska humanismen få vänta på framtiden. Hur ska vi ha det då? I ett samhälle som bygger på humanistisk grund, finns ej utrymme för dödsstraffet.

Folkdansgruppen Baran i sina traditionella dräkter uppträdde på Galan.

Kurdgalan 2007

STOCKHOLM/ Den 25 januari 2007 hölls kurdgalan för andra året i rad på södra teatern vid Mosebacken. Detta år var många fler gäster bjudna till.

På galan kunde man se många framstående kurder och svenskar. Gästerna bjöds på tilltugg och dricka.

Kvällens konferencierer var Nisti Sterk och Özz Nujen båda två välkomnade gästerna och med sina träffsäkra skämt fick de publiken att skratta länge.

Kurdgalan anordnades av KRG: Kurdistans Regionala Regering. Taha Berwari, ungdoms- och idrottsminister öppnade galan med sitt välkomsttal. Taha Berwari, representant för KRG, berättade att de vill stärka banden mellan kurder och svenskar. Svenskar som alltid har stött kurdernas befrielsekamp genom åren. KRG vill åstadkomma detta genom att dels fortsätta ordna liknande tillställningar och dels genom att förena kurder från olika delar av Kurdistan, så att de kan träffas och lära känna varandra.

På galan premierades många kurdiska universitets studerande ungdomar för sina arbeten och uppsatser. När sångerskan Hani uppträdde, trollbands hela publiken av hennes låtar.

Vi på galan bjöds även på en kort presentation av den

svensk-kurdiska biofilmen: Hoppet. Alla barnskådespelare bjöds upp på scenen och språkade med Nisti och Özz om filmen.

Kvällens höjdpunkt var när utmärkelserna skulle delas ut. Maria Leissner bjöds upp på scenen för att ge årets kurd utmärkelse. När hon började läsa juryns motivation var det inte svårt att förstå vem man menade. **Det var självklart Özz Nujen** som valdes till årets kurd 2006. När han kom ut på scenen såg förvånad ut och uttryckte otaliga gånger sin stolthet och tackade juryn. Kvällens utmärkelse till årets kurdvän, fick polskan Helena Svanteson. Taha Berwari berättade om Helenas insatser i södra Kurdistan och att hon i alla dessa år stöttat kurderna i kampen för frihet.

Årets hedersutmärkelse fick Olof G Tandberg, en av dem som bildade svenska kommittén för kurder.

Kvällens program avslutades med kurdisk folkdans. Gästerna gick upp till baren och fortsatte umgås ett tag till. Man hoppas på att det ordnas fler kurdgalor i framtiden.

Helena Svanteson får sin utmärkelse av Shirin Alemdar

Olof G Tandberg

Årets kurd Özz Nujen får sitt utmärkelse av Nisti Sterk

Till många ungdomars glädje uppträdde förra årets kurd Darin på scenen.

Ayshe Guler

aisha.guler@sirwan.se
Foto: Awni Ali, Amer Saleh och Ruken Cetiner

SIRWAN

Utges av Föreningen Sirwan för människovärde i Gävle
Tidningen utkommer med 12 nummer per år
Brynäs, 38 A, 802 85 Gävle / Sweden
Tel: +46 (0) 73 207 72 29 PlusGiro:20 99 17 - 4

Ansvarig utgivare: Seyidxan Anter
seyidxan.anter@sirwan.se / Tel: +46 (0) 73 207 72 29

Redaktions sekreterare: Wenda Hajo
Redaktionen: Stockholm: Ayshe Guler, Azad Heyderi / Gävle: Carina Lundin, Ihsan Batte, Ismet Uzun, Memo Batte, Sakar M. Rahim, Xerman Y. Dergeleyi / Göteborg: Mustafa Almas / Uppsala: Fredrik Wahlberg / Kurdistan: Salih Agir Qoseri Belgien: Barin Aldur
Layout: Ihsan Batte /ihsan.batte@sirwan.se
Prenumerationer: info@sirwan.se / 350.- /år

Mobil: 073-6286981
Hemsida: www.sirwan.se

Tryckeri: Nina Tryckeri
Kungsängsvägen 25, 753 23 Uppsala
Tel: 018-123935 / ivan@ninatryckeri.se

Forskare tvingas lämna Turkiet

Den finländska kurdexperten Kristiina Koivunen greps och utvisades, den 15 december 2006, när hon landade i Van i östra Turkiet. Senare meddelade Turkiets ambassad i Helsingfors att hon hade inreseförbud p.g.a. säkerhetsskäl.

Kristiina Koivunen har skrivit ett flertal artiklar om kurdernas situation i sydöstra Turkiet plus tre böcker. Teetä Kurdistanissa [Te i Kurdistan] (2001), licentiat-savhandling (1) The Invisible War in North Kurdistan (2002), och Sankarimatkaillijan Kaakkois-Turkki [Ryggsäcksresenärens sydöstra Turkiet] (2006).

Nedan en intervju med henne, av Farhad M Hassan, som ursprungligen publicerades i det kurdiska veckobladet Gulan (2) i Erbil/Hewler i norra Irak den 25 december 2006, och som även lästs upp på 10 radiostationer och i 2 TV-kanaler.

Du är en välkänd forskare av kurdernas problem, i synnerhet i Norra Kurdistan. Vi känner till dina arbeten, såsom det uppmärksammade "The Invisible War in North Kurdistan", som även fångade mitt intresse. Här är min första fråga: Varför tillät inte Turkiet dig att stanna i landet?

Kristiina Koivunen. Jag har inte än fått något skriftligt besked om varför. När polisen arresterade mig på Vans flygplats den 15 december 2006 sa de att jag inte hade tillåtelse att besöka Turkiet. Inrikesministeriet hade tagit beslut om det i augusti 2006 och skälet var statens säkerhet.

Jag kom till Turkiet den 29 november 2006 och jag hade inga svårigheter att stiga av på flygfältet i Istanbul då.

Det är välkänt att Turkiet agerar så här mot kurder och mot kurd-forskare samtidigt som man vill bli medlem av den Europeiska unionen. Hur ser du på det?

Jag fruktar att det pågår en tillbakagång i Turkiet i jämförelse med den positiva utveckling och demokratisering som skedde innan. Jag har besökt Turkiet 16 gånger sen 1997 och jag har aldrig arresterats förut eller förhört av polisen. Både under denna resa som min tidigare i maj 2006 har jag gjort det samma och betett mig på samma sätt som tidigare. Det är Turkiet

som har förändrats, inte jag. Jag hoppas att demokratiseringen och Turkiets EU-förhandlingar ska fortsätta. Jag stöder Turkiets EU-inträde men Turkiet måste fullfölja Köpenhamnskriterierna. (3)

"Jag tror att EU inte har förstått allvaret i kurdfrågan, för om den inte löses utgör den ett hot för Turkiets stabilitet och även för Europas."

Hur beskriver du det kurdiska problemet i omvärlden, i synnerhet det i Turkiet? Tror du att uppmärksammandet av Turkiets ageranden kommer att förhindra att kurderna tillerkänns sina rättigheter? Vad tänkte du göra för kurderna i Turkiet den här gången?

Det pågår som bäst ett nationellt uppvaknande bland kurderna. Deras klan- och feodala mentalitet ersätts alltmer av en nationell identitet. Men kurderna har en lång väg framför sig innan de -var än de bor- till fullo kan åtnjuta sina språkliga och kulturella rättigheter. Det största hindret är kurdernas splittring sinsemellan, att de inte samverkar med varandra. Turkiet och andra länder där kurder lever skulle vara oförmögna att undertrycka dem, ifall de gemensamt motsatte sig förtrycket.

Turkiet, Iran, Irak och Syrien är mycket olika och de kurdiska samhällena skiljer sig därför också. Hur kurderna kommer att erövra sina språkliga och kulturella rät-

Kristiina Koivunen med kurdiska barn. Foto: Gulan

tigheter i vart och ett av länderna kommer också att vara olika, för att lösningarna ska passa varje lands förvaltning.

EU har ännu inte på allvar tagit sig an det kurdiska problemets lösning i Turkiet. Varför ligger EU så lågt med detta?

Den frågan borde du ställa till EU:s utvidningskommisionär Olli Rehn. Jag tror att EU inte har förstått allvaret i kurdfrågan, för om den inte löses utgör den ett hot för Turkiets stabilitet och även för Europas.

Turkiet räknar kurderna som en fiende och försöker även blanda sig i det irakiska Kurdistanens inre affärer, vilket är helt på tvärs med NATO:s, EU:s och de internationella relationernas principer. Varför gör Turkiet detta?

Jag är oroad över relationen mellan Turkiet och den kurdiska regionala regeringen i Irak, men tyvärr vet jag inte tillräckligt om saken för att ge nån kommentar.

Min sista fråga är, vad förväntar du dig av det irakiska Kurdistanets framtid?

Jag känner inte till tillståndet i norra Irak. Men de alarmerande nyheterna som nästintill dagligdags kommer från Irak handlar alltid om landets södra del. Den kurdiska delen i Irak förekommer inte

i nyheterna p.g.a. bombattacker och problem, utan tack vare en positiv utveckling och stabilitet. Jag tror att det förebådar en god framtid.

I jämförelse med andra delar av Irak har inte den självstyrande kurdiska zonen problemet med splittringen mellan folken. Förvaltningen i det kurdiska området tycks fungera väl och ekonomin är god tack vare oljeproduktionen.

Jag har aldrig varit i norra Irak men jag önskar mycket gärna att kunna besöka det.

Inledning, noter och översättning från engelskan:

Per-Erik Wentus.

(1) se <<http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/val/sospo/vk/koivunen/theinvis.pdf>>

(2) se <<http://www.gulan-media.com/h616/g30-32.pdf>>.

(3) K. Koivunen syftar på de politiska kriterierna om garanti för demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter och respekt för och skydd av minoriteter. Se "Köpenhamnskriterierna för medlemskap i EU" <http://www.eu-upplysningen.se/templates/EUU/standard-RightMenuTemplate_2314.aspx>

Ivar Lo-Johansson

“Människan lever i sin dröm och inte i sina skor.”

Han hatade bilden av fadern, av förfäder generationer tillbaka, stående i dikeskanten, med mössan i handen, bugande, krypande, förnedrande sig, inför herrskapet som, nådigt nickande, passerade förbi i den förspända vagnen.

Sin mor kallar han i den självbiografiska skildringen **Analfabeten** för “slavsäl”. Den där som inte bara accepterar den ofria statartillvaron, utan också förespråkar den, som den bästa av världar.

Han kände skammen djupt in i själen. Inom honom växte beslutet att han skulle göra slut på skammen, utrota skammen. Inga bugande och bockande fåder i dikeskanten; inga slavsjäljar till mödrar som hyllade kryperiet, förnedringen. Inga krökta ryggar. Inga inställsamt flinande ansikten.

Skammen skulle försvinna när statarna vandrade ut ur historien. Ivar Lo-Johansson växte upp i en statarlänga i Sörmland. Han betraktades som klumpig och lat, en som aldrig skulle duga som arbetare. En tegelsten som inte passade in i något hus. Ingenting att bygga med. Han hade en tretton år äldre bror som han ständigt jämfördes med. Brodern var en mönsterarbetare. Ivar-Lo skulle komma att hata honom intill sin död. Den skammen, att inte duga som arbetare, skulle aldrig försvinna. Den skulle han leva med hela sitt liv. Den tog sig uttryck i att han skrev lika disciplinerat som en arbetare. Han började äta på morgonen och gjorde sina åtta timmar vid skrivmaskinen. Men framförallt tog den sig uttryck i drömmen om det stora arbetarkollektivet som han, den utdömde, den utstötte, inte bara skulle vara del av, utan också med sitt författarskap upprätta. Hunsade statare skulle bli fria, stolta lantarbetare. Och han skulle givetvis bli den förste att skriva en kollektivroman, utan individuella hjältar: kollektivet självt skulle bli hjälte.

All vår början bliver svar

I sina första nio böcker nämner han inte ens statarna. De lever sitt liv i hans huvud. Han arbetar med språket som en lantarbetare vänder obrukad, stenig jord.

Bänder upp stenar, slår med spaden av besvarliga rötter, tar till spettet när han stöter på större stenar. Språket vrenskas, jävlas med honom, som

den steniga jorden jävlas med arbetaren. Språket blir en fiende som måste besegras.

Ivar Lo-Johansson är troligtvis den envisaste, tjurskalligaste - i viss konkurrens med Vilhelm Moberg - författare som existerat i detta landet. I det nionde verket, romanen **Måna ar död** (1932), har han kommit fram. Språket böjer sig, blir med görligt, vrenskas inte längre. Stilla flyter texten fram; arbetet, ansträngningen, brottningen med språket, syns inte i texten. Bilderna, metaforerna, ofta hämtade från jorden och arbetets värld, blir sa naturliga, så självklara att de knappt ar synliga. Romanen är en kärleksroman. Autodidakt möter bildad kulturkvinna. Man av folket möter kvinna av börd. Klassiskt tema, åtminstone sedan Strindbergs **Fröken Julie**. Den slutar med en frågeställning. Kärleken eller äran? Kvinnan eller skapandet? Kvinnan hotar autodidaktens skapande, strävan efter ära. Naturligtvis förlorar kvinnan - det är Ivar Lo vi talar om.

Godnatt jord

“Jag tyckte att det jag skrev kom från marken och människorna som jag mindes från min barndom och att innehållet alltid legat gömt där.” Han skriver boken, den Stora romanen, romanen om statarna, med stor läthet, nästan ansträngningslöst.

Han börjar skriva på en mer traditionell roman om en statarpojkes utvecklingshistoria. Men som så ofta blir det en annan roman. Ur minnet växte gestalter från barndomen fram som, mot hans ursprungliga föresats, tog sig in i texten. Romanen blir bredare, det som var tänkt att bli en bäck, blir en flod. Men en kollektivroman blir det inte. Statarpojken finns kvar som romanens centrum.

Med Godnatt, jord (1933) tog sig en ny klass in i den svenska litteraturen. Det glömda folket, det hunsade folket, det bugande, nigande, krypande folket. Ungefär samtidigt gavs **Blommor och äppelträd** av Moa Martinsson och **En natt i juli** av Jan Fridegård ut. Är det en tillfällighet att tre statarromaner kommer ut vid samma tidpunkt? Givetvis inte. Socialdemokraterna får regeringsmakten och sitter kvar i decennier framöver. Arbetarklassen tar sig plats i politiken och i samhället. Sa också inom litteraturen. En hel grupp av arbetarförfattare hade vuxit fram och slöt sig samman för att spränga sig in i den bildade borgerlighetens tidigare så ogenomträngliga bastioner.

Godnatt, jord handlar om jorden och om de som för herrskapets räkning brukade jorden. Ivar Lo skriver om jorden med en laddning som det saknas motsvarighet till i den svenska

litteraturen. “Han erfor tydligare, mer medvetet, den erotiska jorden.” Stig Ahlgren beskrev romanen som “en rykande jordkoka” i sin recension. En träffande formulering.

I november 1945 avskaffades statsystemet. Statarna vandrade ut ur historien. Skammen var utplånad.

Frihetens väg

1951 inleder Ivar Lo en självbiografisk svit som han kallar **Frihetens väg**. Den första boken i serien tar vid där **Godnatt, jord** slutar. Sviten innehåller en av de roligaste böcker som skrivits av en svensk författare **Gårdfarihandlaren**. Den handlar om Ivar Los vedermödor när han ska prångla ut sina varor, bland annat oanvändbara tvålar som inte löddrar sig, i den norrländska obygdan.

Mer intressant är ändå **Författaren**. Där skildrar han gruppen av arbetarförfattare, framgångar och motgångar, motsättningar och konflikter; man kan redan här se att deras vägar ska skiljas åt. Ivar Lo strider på sitt envisa, tjurskalliga sätt för att arbetarförfattarnas verk måste ha “social tendens”. Poeten och kritikern Arthur Lundqvist (AL), modernismens ivrigaste förespråkare, och den blivande Nobelpristagaren Eyvind Johnson (EJ), avfärdar honom överlägset: “Hans (arbetarförfattarens) böcker måste ha en social tendens. (Ivar Lo) Jag finner det du säger fullkomligt absurt. AL. Jag tror vi måste dikta verkligheten. Finns det verklighet? frågade EJ. Finns det dikt? Att det finns dikt vet vi.”

Gruppen har kommit till vägs ände. De kommer att vandra in i fyrtialet i vitt skilda riktningar. Eyvind Johnsons fråga om det finns verklighet har ställts många gånger långt senare, framförallt under den postmodernistiska eran på åttitalet. Men Ivar Lo överger aldrig kravet På social tendens.

Många författarkolleger var starkt kritiska till **Författaren**. De ansåg att författare, framförallt Rudolf Värnlund, blev misshandlade av Ivar Lo. Bland annat skrev en ung Sara Lidman i ett brev till en kvinnlig konstnär “Han skapar inte mer, han skvallrar.. Han är inte konstnär, han ar exhibitionist”.

Alla ska vara stolta över Brynäs

Romanen som inte blev skriven

Kollektivromanen blev aldrig av. Hur många gånger han än satte sig ner vid skrivmaskinen och påbörjade verket, hamnade ändå alltid en individ i centrum och romanen blev en annan. I Bertil Palmqvists "Samtal med Ivar Lo" säger han "... Men jag fann alla förslagen olösliga. Det har inte skrivits någon kollektivroman. Rent tekniskt är det ogörligt". Där får han med osanning. Vi behöver bara gå till vårt östra grannland så hittar vi **Okänd soldat** av Väinö Linna. Från USA har vi Norman Mailers **De nakna och de döda**. Båda romanerna handlar om soldatkollektiv under andra världskriget. Väinö Linnas trilogi **Under polstjärnan** som beskriver Finlands historia över klasskriget fram till andra världskriget anser jag också vara kollektivromaner. Men när Ivar Lo inte lyckades själv, fick självklart ingen annan lyckas. Äran, äran...

Kanske var det så att hans problem inte var tekniskt, kanske fanns det i hans personlighet. Den store poeten Gunnar Ekelöf som kände Ivar Lo väl sa om honom att han hyllar ständigt kollektivet men han är den mest förbenade individualist Ekelöf någonsin träffat. Tiden gnager på allt vad människan utträttat. Så också på Ivar Los verk. När han skrev **Godnatt, jord** var hans klass, arbetarklassen, på fram-marsch och statarna började organisera sig. Idag är arbetarklassen förminskad och försvagad. Tiden är obeveklig. Tiden segrar alltid. Tiden kommer inte att vara nådig mot Ivar Lo. Men tiden är ingen pålitlig mätare av konstnärliga värden. Ivar Lo är - och förblir - en av 1 900-talets stora svenska författare.

K-G WINSA
k-g.winsa@sirwan.se

Hela Brynäs – alla tillsammans.

Så står det på en skylt ovanför en trappa på Tredje Tvärgatan, nära fritidsgårdens Brynjans gym. Orden sammanfattar det höga mål Gävle kommun har satt för utvecklingen på Brynäs. Alla som bor och väntar på Brynäs ska vara stolta över sin stadsdel, må bra och vara delaktiga i beslut som påverkar deras vardag.

Barn och ungdomar ska ha trygga och goda uppväxtvillkor och livsmiljön sak vara sund och säker.

Handlar det om ett av alla dessa projekt som kommer och går?

- Det är en process, inte ett projekt. En process har en början, men inget slut, säger Jennie Eriksson, folkhälsosamordnare i Gävle kommun.

Grunden i processen är FN:s barnkonvention och kommunens folkhälsoprogram. Jennie Eriksson säger att man i folkhälsoarbetet ofta tänker områdesvis. Sedan försöker man skapa möjligheter för människor att mötas och diskutera.

Kommunen i vardagen

Kommunens beslut påverkar människors vardag på många sätt. Kommunen har ansvar för hur barn och ungdomar har det i skolan och på förskolan,

Du kan nå Jennie Eriksson på tfn 17 82 89 eller jennie.eriksson@gavle.se
Jessica Tanzilli Jansson har tfn 076-903 31 62 eller jessica.tanzilli.jansson@gavle.se.

hur äldre och personer med funktionshinder tas omhand och styr en hel del i kultur- och fritidsfrågor. Biltrafik, cykelvägar, gator, torg naturområden och parker är också kommunala frågor och det kommunala bostadsbolaget Gavlegårdarna har sitt ansvar.

Jessica Tanzilli Jansson har sin bas på kontoret på tredje Tvärgatan. - Min roll är att ta fasta på de idéer som finns på Brynäs. Om Brynäsborna ska kunna vara delaktiga och ha inflytande så måste det finnas utrymme för vem som helst att ta initiativ och få gehör för sina idéer.

- Det måste också visas tydligt att de som är vana att styra, verkligen lyssnar till de som vill engagera sig och är beredda att släppa ifrån sig initiativet, säger Jessica. Agötorget i Brynäs centrum är viktigt för Brynäsborna.

- Människor vill ha mer liv och rörelse på torget och det finns behov av mötesplatser där.

- Stenebergsparken engagerar också Brynäsborna. Det finns olika åsikter om hur man kan förbättra parken.

- Kan Herrgårdsparken och T-udden göras mer tillgängliga? Behövs det kommunala insatser?

Brynäsandan?

Både Jennie och Jessica har sina rötter i Bomhus. Så frågan om de har kunnat fånga Brynäsandan är inte enkel. Vi resonerar en stund om saken.

En sammanfattning kunde vara:

- Brynäsandan är stark vi-känsla. Man håller ihop. Brynäs ses som ett eget samhälle i samhället. Man stöttar varandra.
- Det finns ibland en negativism. Mycket anses jobbigt, busliv till exempel. En del håller sig för mycket på sin kant. Somliga föreningar gör det.

Text & foto: Niels Hebert
niels.hebert@sirwan.se

Vi på Brynäs - en ny tidning i Gävle

- **VI PÅ BRYNÄS** vill vara läsarnas tidning och en mötesplats för alla på Brynäs.
- **Vi på Brynäs** ska berätta om den som bor och verkar på Brynäs, om vad som händer i föreningar, på arbetsplatser, i bostadsområden och om fritiden, kulturen och idrotten på Brynäs.
- **Vi på Brynäs** ska ge plats för debatter och insändare. Det är viktigt för att

demokratin ska fungera att så många som möjligt kommer till tals.
- **Vi på Brynäs** ska försöka livet på Brynäs. Det betyder att den ska skriva både om problem och lösningar.
- Som mötesplats ska **Vi på Brynäs** ha en öppen attytid och innehållet ska så långt som möjligt utformas tillsammans med Brynäsborna, står det i nr.1 av **Vi på Brynäs**

Prestigefyllt projekt för Swedavia i Kurdistan

– Vi har fått ett treårskontrakt för att hjälpa till att bygga upp en ny stor internationell flygplats i Erbil, som ligger i den kurdiska delen av Irak. Det här är ett av de största och det kanske mest prestigefyllda projekt vi någonsin haft, säger Sture Ericsson, vd för LfV:s dotterbolag Swedavia, full av entusiasm över det jobb som nu påbörjats i Irak.

– Projektet är ett rent kommersiellt samarbete och det ger oss möjlighet att bygga upp en långvarig affärsmissig relation. Därför är det viktigt att vi kan leverera ett bra resultat. Men det är inget lätt jobb. Förväntningarna på resultaten är mycket höga, säger Bengt Parliden, som leder Swedavia-projektet i Irak.

Ett 15-tal personer från LfV är just nu engagerade i arbetet i staden Erbil i Irak men det ska bli fler efter hand.

– Vi får ett kolossalt varmt välkomnande när vi kommer dit och kurderna är otroligt starkt engagerade i projektet och känner ett stort behov av utbildning. Det sjuder av verksamhet i hela Erbil och det byggs mycket överallt.

Tacksamhet gentemot Sverige

– Många ledande personer i den kurdiska regionen har utbildats i Sverige. Vi möter ofta människor som talar svenska. De uttrycker en stor tacksamhet gentemot Sverige och vill vara generösa tillbaka när vi kommer dit. Så det finns starka band mellan kurderna och Sverige, säger Bengt Parliden.

Är det inte farligt i Irak, därifrån rapporteras ju hela tiden om bombdåd och andra våldsamheter?

– Nej, i den kurdiska delen känner man ingen oro, men det är förstås rigorösa säkerhetsarrangemang, säger Bengt Parliden, som hittills i år besökt Erbil vid tre tillfällen.

Vid senaste besöket bildades en gemensam grupp med fyra företrädare för Swedavia och lika många för kurderna, som kontinuerligt ska följa de olika projektaktiviteternas utveckling. Ett svenskt kontor har öppnats i Erbil.

4 800 meter lång bana

Det finns idag en gammal flygplats i Erbil med en 2 800 meter lång bana. En ny och större flygplats ska byggas och planeras öppnas redan i slutet av nästa år. Den ska få en av världens längsta landningsbanor, 4 800 meter lång och 75 meter bred.

– Om fem år räknar de med att flygplatsen har vuxit till ungefär Sturups storlek men på sikt ska den bli större än Arlanda.

Projektarbete i Erbil. Till vänster står Swedavias projektledare Bengt Parliden och till höger Ninos Bachram Rihana, kurdisk Assistant Project Manager.

De vill kunna ta emot de största flygplan som finns och skojar om att till och med rymdfärjor ska kunna landa där.

– Flygplatsen lyder direkt under premiärministern i den kurdiska regionen och han är personligen engagerad i dess utveckling. De ser den nya flygplatsen som sitt ansikte mot världen och lägger ner mycket möda på att göra den så vacker som möjligt.

De har idag sju flygledare på flygplatsen men ska nyanställa ytterligare 14. De erbjuds hjälp med rekrytering och urval och grundläggande flygledarutbildning, som kan genomföras i Sverige till hösten.

Swedavia ska hjälpa till med att göra Master Plan, affärsplan, utbildning, system för security, underhåll och administration och anpassning till ICAO-standard. Man ska medverka till att utforma lufrummet.

Ett antal arbetspaket dras nu igång. I augusti kommer en delegation från Erbil till Sverige och ska besöka Arlanda, Sturup och Norrköping.

Många turer

Det hela startade omkring årsskiftet 2004-2005, då Swedavia blev kontaktade av ett kurdiskt företag som undrade om man kunde hjälpa dem. Sture Ericsson gjorde ett första besök där i mars förra året. Det blev många turer innan kontraktet undertecknades i februari i år, berättar Sture Ericsson.

– Vad som var avgörande för att vi fick uppdraget var att Swedavia är en del av Luftfartsverket. Därmed är det den svenska staten som kurderna har en relation till och det känner de sig trygga med.

För några månader sedan startade direkflyg mellan Arlanda och Erbil en gång i veckan.

– Kurderna vill också bygga upp ett universitet kring luftfartsområdet för att utbilda piloter, flygledare, flygvärdinnor och andra som är verksamma inom flyget. De vill också bilda ett eget Luftfartsverk.

Ingvar Karlsson

Nynässkolan hade fest för hela familjen

Vid årsskiftet var det dags igen för "Storsjung" på Nynässkolan. På Nynässkolan är man från många olika länder. Det kunde man se på det långa bordet i korridoren fullt med olika delikatesser från olika länder och folk.

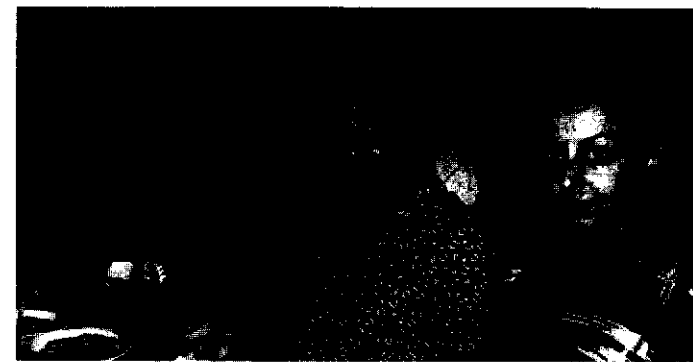
På Storsjung sjunger lärarna, elever, mammor och pappor tillsammans allsång.

Vad tyckte man om Storsjung?

Kadiatu Bali och Ange Munezero kommer från Brundi. Kadiatu har syskon och Ange dottern som gå på Nynässkola.

- Vi firar jul på samma sätt men med andra sånger. Storsung är ett bra tillfälle att mötas.

Bahar, Dayki Alan och Shirin från Kurdistan tyckte att det är bra att känna till olika traditioner så att folk förstår varandra bättre.

Sadika med dottern från Bosnien var helt nöjda med dagen. - Bra att träffa andra, säger Sadika.

Text & foto: Memo Batte

“... den mänskliga Gävle, företagsstaden Gävle, kunskapens Gävle och den ekologiska Gävle...”

En intervju med Karina Blank: - Staden Gävle

Sirwan träffade Carina Blank tidigare kommunalråd för Socialdemokraterna, och nu kommunstyrelseordförande i Gävle för att diskutera det som är tänkt för kommunen.

I valet 2006 förlorade Socialdemokraterna möjligheten att bilda majoritet på riksnivå, men i Gävle kommun lyckades ni bibehålla den möjligheten, vad tror du det beror på?

- Vi förlorade några mandat i kommunen men klarade ändå att bilda majoritet. Miljöpartiet har gått framåt, medan mådde vi och vänster backade, inte mycket dock, men tillsammans har vi gått ihop och bildat majoritet.

Jag tror att det beror på att vi hade samarbete med Miljöpartiet och Vänsterpartiet redan före valet, och det är viktigt att man visar för befolkningen att man kan samarbeta och att man vill det också. Jag tror att det faktum att vårt parti på rikspan inte tydligt gick ut med vilka samarbetspartierna skulle bli ledde till en ovisshet och en känsla av att det är ingen idé att rösta på dem. Det är vad jag tror.

Men jag tror också att det beror på att vi har gjort mycket bra och roliga saker för Gävle i framtiden. Vi har satsat stenhårt de här sista åren på att man ska kunna komma igång och bygga i Gävle och fortsätta utveckla staden.

Det sägs att du är en av arkitekterna bakom programmet för Gävle kommun, Vision 2010, vad går den ut på?

- Ja, vi har ju den här Vision 2010 som jag tror antogs 1999, så den börjar bli lite gammal nu, men den bygger på fyra olika områden, den mänskliga Gävle, företagsstaden Gävle, kunskapens Gävle och den ekologiska Gävle.

När det gäller den mänskliga Gävle så kan man tänka att en stad ska växa, med hus och vägar m.m. men det blir ingenting om inte människorna också växer. De som finns här måste känna att idag är det bättre än igår, idag kan jag mer än jag kunde förut, och att det finns möjligheter att utvecklas och växa.

Hur långt har ni kommit med arbetet med visionen?

- Själva visionen för Gävle kommun den ligger i startstadiet. Vi har en som gäller till 2010, men sen har vi en översiktsplan med siktet på 2025 där man planerar för mark, vatten och infrastruktur som vi är någonstans i mitten på. Vi har en stor åldrande grupp, dessa måste man ta hänsyn till, vilka slags bostäder behöver de, behöver de vara rullstolsanpassade m.m. så där är vi liksom i mitten av arbete.

På (s)-kongressen och även i den allmänna debatten talar du om tillgänglighet. Vad menar du med det?

Jag ser framför mig ett samhälle där alla är angelägna om att alla kan delta. Gällande både fysiskt men också i vårt bemötande, vi behöver vara en kommun som fungerar som ett stöd

så alla människor kan komma till sin rätt. Det finns ett uttryck som säger alla kan bara sitt bästa jag. Så bara för att man inte kan språket eller har ett funktionshinder betyder det inte att man inte kan göra någonting alls, alla kan göra någonting och det är viktigt att vi hjälper dessa på vägen.

“När det gäller den mänskliga Gävle så kan man tänka att en stad ska växa, med hus och vägar m.m. Men det blir ingenting om inte människorna också växer.”

Hur ska man skaffa sig kompetens för att åstadkomma mångfald i arbetet?

Vi jobbar i själva kommunen både med intergrationsplanen men också planen för mångfald. Man vad gäller samhället stort och vad man kan göra

handlar det oerhört mycket om det här med fritidsintressen, där alla kan vara med oavsett vilken samhällsklass man tillhör och vilken bakgrund man har, oavsett allting.

Om man tar bostadsområdet Brynäs t.e.x. där vi har människor från hela världen, vi har alla möjliga slags företag och föreningar och vi har personer i alla åldrar. Då kan man börja jobba med samarbete mellan människor, och vill man då kalla det integration så är det välkommet.

Det handlar om att skapa arenor, mötesplatser för olika människor, företag och utbildningar så att man får veta vilka möjligheter man har, att det finns möjligheter att ändra sig, välja om och bli någonting nytt.

Har du några sista ord att säga våra Sirwan läsare?

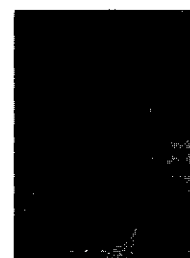
Vi har jobbat med delaktighet, inflytande och påverkan i många år, och vi är framme då vi kan börja jobba med delaktighet, inflytande och medverkan, och kanske ännu mer ta nästa steg till samverkan bland människor. Då kan man även trygga välfärden.

Wenda Hajo
wenda.hajo@sirwan.se

Yadigar Bahram
yadigar.bahram@sirwan.se

Var femte Brysselbo fattig

I jämförelse med andra EU-länder är Bryssels arbetslöshet så hög att den endast överträffas av några fattiga regioner i östra Europa.

Jan Béghin

Belgien är, med sina 10 miljoner innevånare, sedan 1989 en federal stat, med nederländska, franska och tyska som officiella språk, där (den fransk- och nederländskspråkiga) Brysselregionen är en av delstaterna förutom (det nederländskspråkiga) Flandern och (det fransk- och delvis tyskspråkiga) Vallonien.

Här är inledningen till en bok om fattigdomen i Bryssel, som när den kom ut i våras väckte en del uppmärksamhet. För Europas huvudstad Bryssel har flest fattiga i hela Västeuropa (1).

En av fem fattig

Människovärdet är omgärdat av levnadsomständigheter av vilka den viktigaste tvivelsutan är själva existensen. En minimuminkomst är således grundvalen för människors värdighet. Trots detta lever - i vårt rika land - många människor under den officiella fattigdomsgränsen, som för ensamstående är 7 130 kr/mån och för en tvåbarnsfamilj 14 968 kr/mån.

Men existensminimum räknas för ensamstående till 5 756 kr/mån och för en familj, oberoende av antalet barn, till 7 674 kr/mån (2). Således; den i lag fastställda existensinkomsten är lägre än vad som anges som fattigdom.

Enligt den senaste Europagallupen (SILC 2003) är 15,2 procent av belgarna fattiga. Det är 1,5 miljoner människor. I Bryssel är tillståndet värre; en av fem brysselbor lever i fattigdom. En del forskare hävdar att det sanna antalet är närmare en av fyra. (Utanför den officiella statistiken hamnar bl.a. de hemlösa, folk utan ID-papper.) Dessutom lever 4,2 procent av Belgiens befolkning under existensminimum. (Hemlösa, ovetande om sina sociala rättigheter etc).

Växande klyftor

Klyftan mellan fattig och rik växer i landet. Även i Bryssel ökar den. Förra året tjänade de 10 procenten höginkomsttagare 33 procent av den totala lönesumman medan de 10 procenten med lägst inkomst fick dela på 1,4 procent av den. Då existensminimum inkomsten är så knapp behöver, isynnerhet pga stigande hyror och energikostnader m.m., ett allt större antal människor allt mer offentlig som privat socialhjälp.

Av Bryssels lägenheter är endast 9 procent sociala lägenheter. (Belgien saknar ett bostadsbidragssystem). Det står 24 000 familjer i kö för en sociallägenhet. De fattiga tvingas således ut på den privata hyresmarknaden. Där tar hyran en allt oskäligare inkomstandel eller så får folk ty sig till undermåliga bostäder. 9,2 procent av bostäderna i Bryssel saknar elementär standard och 24 procent av dem är i dålig kondition. Hela 22,4 procent av brysselborna bor i möblerade rum, vilket är 5,5 procent av Belgiens samtliga hyresgäster.

Just de höga energikostnaderna är en extra börda. Man får söka lägenheter med betalelmätare eller inte förbruka mer än den sociala maximum elmängden på 6 ampere. Eller så stängs strömmen av.

Men än orimligare är den ojämnliska tillgängligheten till sjukvård. Fattigdomen i Bryssel ses tydligt i den höga spädbarnsdödligheten. Och för många är ett läkarbesök något man står över. 2001 svarade 20,4 av de brysselska hushållen att de inte haft råd att uppsöka sjukvården fast det varit pakallat.

Fattigdom ärvs

En stor del av fattigdomen beror på den höga arbetslösheten. I slutet av 2005 låg den i Bryssel på 21 procent och för ungdomar yngre än 26 år låg den på 35 procent. I jämförelse med andra EU-länder är Bryssels arbetslöshet så hög att den endast överträffas av några fattiga regioner i östra Europa.

Tillståndet kan med rätta kallas dramatiskt. Nästan 2/3 av dem med rätt till a-kassa är lågutbildade. Alltså; saknar du (yrkes) examen får du inget jobb. Vägen till långtidsar-

betslöshet ligger öppen och du är i högriskzonen att dumpas socialt. I september 2005 hade 69 procent av de arbetslösa varit utan arbete i ett år och 48 procent hade saknat jobb i minst två år. "Det är den långa arbetslösheten som är inkörsporren till fattigdom. En av tre arbetslösa lever fattigt. Desto längre man tvingas leva på en begränsad inkomst desto fortare torkar eventuella reserver in. Varaktiga konsumtionsvaror - allt från kläder till kylskåp - förnyas inte och icke-materiell konsumtion såsom barnens biobesök eller annan förlustelse är inte till att tänka på." säger forskaren Jan Vranken.

Inte mindre än 27,2 procent av barnen i Bryssel växer upp i en familj vars inkomst inte härrör av arbete, vilket innebär en stor risk att förbli fattig. Och fattigdomen ärvs. Barn från fattiga familjer undgår som vuxna sällan fattigdomsfällan.

Trots detta tillstånd med en allt ökande fattigdom saknas det en politik i Bryssel som tar sig an eländet. Tystnad råder.

Inledning och översättning från nederländskan Per-Erik Wentus.

(1). Jan Béghin (red) Armoede in Brussel. / Pauvreté à Bruxelles. Berchem: EPO i samarbete med Koerdisch Instituut Brussel, 2006. -352 sid., 19,50 euro. (Boken är nederländsk- och franskspråkig).

(2). Konsumentverket i Sverige beräknar skällig levnadsstandard för en ensamstående man till 4830 kr/mån efter att skatt och boendekostnad är betalda. Hyresgästföreningen klassar den som har 3800 kr/mån kvar som fattig. Obs. att i det belgiska existensminimumet ingår boendekostnaden (ö.a.)

Skolan som producent av vinnare och utslagna

Skoldebatten, som pågått på senare tid, har kretsat kring hur skolan ska utvecklas. Debatten har handlat om de pedagogiska, didaktiska och metodiska formerna. Det är allt från hemläxor, flervalsfrågeformulär, grupparbeten etc., och på senare tid betyg.

Jonas Frykman. Ljusnande framtid. Skola, social mobilitet och kulturell identitet.

Lund: Historiska Media, 1998. Hft. -201 sid.

Vilken slags kunskapssyn (pedagogik), undervisningslära (didaktik) och metodik, dvs undervisningens innehåll, som ska vägleda skolan har däremot lyst med sin frånvaro. Inte oväntat saknas också en diskussion om hur klassamhället reproduceras via skolsystemet. Jonas Frykmans avhandling är ett undantag. Han placerar skolan i den verklighet som är.

Det svenska skolsystemet befinner sig i kris. Den sociala snedrekryteringen till universitet och högskolor har ökat. Av barn födda 1971, som tog en akademisk grundexamen på 120 poäng, kom endast 3 procent från arbetarklassen.

Vad är det då som har gått snett?

Skolundervisningens innehåll har förändrats i grunden menar Frykman. I dagens skola tränas eleverna att betrakta världen utifrån presens dvs i konsten att vara. Eleven ska i första hand förverkliga sig själv, utveckla sin identitet. Eleven/individ ska ta ansvar för sin egen utbildning.

Små möjligheter

Denna syn går på tvärs med den tidigare uppfattningen att eleven skulle lära sig att leva i futurum dvs i vad han/hon skulle bli. Betoningen i skolundervisningen var kunskap och bildning för att fostra eleverna i transcendens - att överskrida gränser - för att kritiskt kunna möta en komplex framtid.

Huvudmannaskapet för skolan har överförs från staten till kommunen och skolor utvecklar numera sin egen profil. Frykman hävdar att med den personanpassade skolan sker det en återfeodalisering. Det blir den egna gruppen, släkten, som blir avgörande för hur eleven klarar sina studier. För den personrelaterade

pedagogiken lämpar sig bäst för en handledning från lärarens sida, individualiseringen är som gjord för medelklassens barn. Skolan gör eleven till att vara någon, inte till att bli något.

När således hemmet och klassbakgrunden blir viktiga i en elevorienterad konsumentskola har barn från arbetarklassen små möjligheter att hävda sig. För det är just de som behöver en kunskapskrävande skola som tränar deras intellektuella nyfikenhet.

Det finns således en rationell förklaring till Skolverkets rapporter som pekar på att läsförståelsen och de matematiska kunskaperna har försvagats mellan 1992 och 1995. På grundskolans högstadium underkäns 15 procent i kärnämnen matematik, svenska och engelska.

Inget behov

Den stora förtjänsten med Frykmans avhandling är att den avmystifierar skolan och klargör vilka konsekvenser som den nyliberala ekonomiska politiken har fått, sedan den blev förhärskande doktrin på 1990-talet. Den slår därmed också på på babblat att en mer marknadsanpassad skola skulle vara till arbetarbarnens fördel.

Så långt Frykman. Hans avhandling ger dock mersmak. Låt mig nämna två saker som borde diskuteras av vänstern i vid mening. Arbetarklassens emancipation kontra det kapitalistiska produktionssättet och den franske sociologen Pierre Bourdieus kulturella reproduktionsbegrepp.*

Det är idag mer än uppenbart att det kapitalistiska produktionssättet inte har behov av all den arbetskraft som finns. Alltså är det inte intres-

sant att lära alla läsa och skriva etc. Det existerar således en social cynism hos borgerligheten som visar sig i att den låter skolan generera allt fler analfabeter. Vi kan se att sen 1990-talet har heltidstjänster på grundskolan sjunkit från 8,2 per 100 elever 1992 till 7,2 per 100 elever 1995.

Överföra värderingar

Dagens tillstånd ställer arbetarbarn och arbetarklassen i ett utsatt läge i det att hur mer "obildad" löntagarna blir, desto sämre kan de försvara sina intressen. Isynnerhet i en globaliserad världsekonomi.

Pierre Bourdieu satte pekfinger på konsekvenserna av det borgerliga samhället. Hans tes om reproduktion utgår från att utbildningssystemet har en central betydelse för att lägga ut de mentala grunderna för det kapitalistiska produktionssättet. Det gäller att i skolan överföra kulturella och symboliska värden, såsom traditioner, beteenden, språkbruk etc. Målsättningen är alltså att eleverna ska tillägna sig detta kulturella kapital för använda det i praktiken. Det är här som klassamhället kommer fram, i det att möjligheten att anamma kulturen i realiteten beror på elevens sociala bakgrund, studievana i familjen etc.

Frykmans bok tillsammans med Bourdieus reproduktionsuppfattning bör alltså ge alla intresserade nya insikter i hur samhället fungerar - och kanske få kunskaper för att göra något åt det.

* För en översikt av Bourdieu se "Kultur är makt" i Internationalen nr 9/02.

Roy Karlsson
roy.karlsson@sirwan.se

FILM & BOK

Marie Antoinette

Moderna toner i klassisk värld på bio kan du se kostymfilmen Marie Antoinette regisserad av Sofia Coppola.

Det är sent 1700-tal i Frankrike och den osäkra fjortonåriga Österrikiskan Marie Antoinette (Kirsten Dunst) gifts bort med Louis, som senare ska bli Ludvig XVI

Vi får följa en uttråkad Marie Antoinette som blir alltmer blasé. För att förstärka hennes ungdom har Sofia Coppola använt modern musik för att skapa rätt atmosfär. Resultatet är en vacker film som ger en annorlunda bild än den vi lär oss i skolan.

Lyssna på boken...

"Italienska skor av Henning Mankell" om du gillar omvälvande händelser!

Philip Zandén berättar enkelt om Fredrik som lever avskild på en öde ö och som avskyr till och med de korta påhälsningarna av brevbäraren men besöket som sedan dyker upp kommer att vända upp och ner på himmel och jord för den pensionerade läkaren som tvingas ordna upp saker som gått snett i livet.

Sorglig, glad och tokig på en gång!

Av Carina Lundin
carina.lundin@sirwan.se

Hotet från den kristna och islamska fundamentalismen

“...kristna fundamentalister har applåderat den 11 september, som Guds straff åt ett samhälle som tolererar homosexualitet och abort.”

RECENSION. Debatten om attacken den 11 september 2001 på WTC-tornen i New York - som velat höja sig över diskussionen om terrorism - har mestadels kretsat kring begreppet “kulturkollisioner”. Tariq Ali. Fundamentalismernas kamp. Översättning Gunnar Sandin. Stockholm: Ordfront, 2003. -555 sid. Inb.

Kulturkollision är ett begrepp som populariserades för knappt tio år sen av Samuel P. Huntington i boken *The Clash of Civilisations and the remaking of world order* (1993). (1) Samtidigt har Francis Fukuyamas skrift *The End of history and the last man* (1989) aktualiserats på nytt. (2).

Huntington - en anti-gerillaexpert under Vietnamkriget och USA-presidenten Lyndon B Johnsons man - gick i sin bok i clinch med Fukuyama - en opinionsmakare i president George W. Bush d.ä.s tjänst - och hävdade att historien ingalunda var slut i och med Sovjetunionens upplösning utan att striden, istället för en ideologisk, politisk och ekonomisk kamp i världsmåttstock, skulle ersättas av en ‘kulturens kamp mot varandra’.

I bin Ladens anda

Tariq Ali - den välkände trotskistiske studentledaren från 1968 och idag redaktionsmedlem i den brittiska tidskriften *New Left Review* - har nyligen i sin tur gått i clinch med Huntington. Han sammanfattade honom i en kritisk artikel i *Le Monde Diplomatique*, (Paris) okt. 2001.

“Enligt Huntington är världen av idag indelad i åtta kulturer; den västerländska, konfusianska, japanska, islamitiska, hinduiska, slavisk-ortodoxa, latinamerikanska och måhända den afrikanska (han är inte helt säker på om nu Afrika är ‘civiliserad’?)... Envar av kulturena förkroppsligar - fortfarande enligt Huntington - skilda värdesystem som via religionen är en drivande kraft i att motivera och mobilisera folk... Den främsta skiljelinjen går mellan Väst och resten av världen eftersom endast Väst försvarar värden som individualismen, liberalismen, grundla-

gen, mänskliga rättigheter, jämlikhet, frihet, rättsstaten, demokratin och den fria marknaden... Därför måste Väst (dvs USA) förbereda sig militärt på att möta de rivaliserande kulturena, isynnerhet de två farligaste; islam och konfucianismen, som om de går samman kommer att hota civilisationen... Världen är inte en värld. Kulturena både förenar och delar mänskligheten. Människorna identifierar sig med blod och tro. För det slåss de och för det dör de”. Något Tariq Ali kommenterar med “... en dylik text skulle Osama bin Laden utan svärighet skriva under på”. (3)..

Det är mot denna världssyn på kulturkollisioner, som Ali har skrivit sin bok. Han hävdar att 11 septemberattacken ingalunda var någon krock mellan kulturer utan istället två fundamentalismer som drabbade samman; den islamistiska i Osama bin Ladens och hans talibanvänners tappning och USA:s nyliberala kristna fundamentalism med kravet på absolut världsmakt.

Inga islamistiska krig

Tariq Ali skissar i några kapitel den islamistiska wahhabismens, (som är Osama bin Ladens och talibanernas trosuppfattning) uppkomst och betydelse för oljedollarmonarkin Saudiarabien, Afghanistans blodiga historia, uppkomsten av det muslimska brödraskapet i Egypten samt oljekrigen USA fört under 1900-talets senare del. Men det är Alis polemik mot Huntingtons och Fukuyamas nyliberala fundamentalism och kritiken av “unga muslimer” som är bokens styrka och avgjort det mest intressanta.

Om det irakisk-iranska kriget (1980-1990) och kriget mot Sovjetunionen i Afghanistan (1980-1989) som Huntington upphäver till de “två viktigaste islamistiska krigen” säger Ali. Kriget mellan Irak-Iran hade aldrig brutit ut om inte USA och Storbritannien hade beväpnat och backat upp diktatorn Saddam Hussein, i hopp om att han skulle klå mullorna och återge Iran en västorienterad regim.

Om “det heliga kriget” i Afghanistan skriver Ali, att Huntington medger att

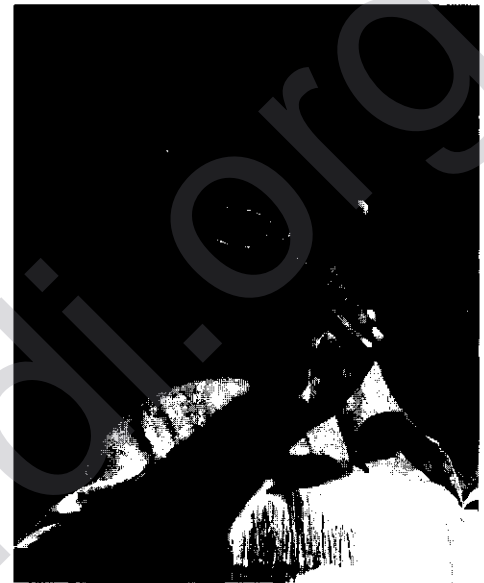
“segern var möjlig endast tack vare amerikansk teknologi, pengar från Saudiarabien & USA, pakistanskt stöd och militärutbildning av tusentals militanter från arabiska och muslimska länder”. Huntington borde ha lagt till, kommenterar Ali, att Osama bin Laden var en av dem och att det var dessa USA-upplärda och bejublade kämpar som senare blev kärnan i al-Qaida, efter att de vänt sig mot sin tidigare beskyddare, när Afghanistan var slut för USA:s del.

Tariq Ali sammanfattar att Afghanistankriget var planerat och styrt från USA, med ett aktivt stöd från de totalitära nickedockregimerna, såsom det enväldiga kungadömet i Saudiarabien och general Zia Ul Haqs militärdiktatur i Pakistan. När detta är oväderhäftiga fakta, varför skulle då dessa krig karakteriseras som islamistiska, frågar han?

USA intolerant

För Francis Fukuyama var den 11 septemberattacken “ett anfall på moderniteten utifrån ett islamfundamentalistiskt hat mot alla västerländska värden”, skriver Ali. Han citerar Fukuyama (som numera är benägen att ansluta sig till Huntingtons idéer). “Den islamistiska världen skiljer sig från den moderna världskulturen på en viktig punkt. Islam har de senaste åren varit den enda religionen som har fött radikala rörelser, som inte endast ställt sig mot den västerländska politiken utan också mot modernitetens mest fundamentala princip om religiös tolerans”. Tariq Ali svarar. “Intolerans och hat är inte något nytt och begränsar sig på inte sätt till islam. USA pöser över av religion. 90 procent av amerikanerna tror på Gud och 60 procent är övertygande om att änglar existerar. De religiösa passionerna har svajat högt i landet; kristna fundamentalister har applåderat den 11 september, som Guds straff åt ett samhälle som tolererar homosexualitet och abort”.

I realiteten, säger Tariq Ali, ingår “kriget mot terrorismen, fiendebilden av muslimerna och islam som ett civilisationshot” i strategin “för fri marknad inbegripet nyliberal fundamentalism”. Det som “Väst driver

via de internationella institutionerna, Världshandelsorganisationen (WTO), Världsbanken och den Internationella Valutafonden (IMF)”.

Försvara tankefrihet

I slutet på boken finns det öppna brevet till unga muslimer, som ser Osama bin Laden som sin hjälte. Tariq Ali redogör för de jubel, som utbröt då WTC-tornen föll, från argentinska studenter, ryska tonåringar, grekiska fotbollsfans... och om de som vägrade delta i den tysta minuten osv. Men säger Ali, det var snarare en symbolisk reaktion av maktlöshet än ett rättfärdigande av terrordådet.

Tariq Ali påminner unga muslimer om att folken i Indokina har lidit flera gånger mer än vad något muslimskt land har fått utstå från USA. Femton års oupphörliga bombardemang och förlust av miljoner människoliv. Tänk de - icke-kristna, icke-västerlänningar som de är - också på att bombardera USA, frågar han.

Vad har Osama bin Laden och hans grupp att erbjuda mänskligheten, frågar Ali. En väg tillbaka till 700-talet, till ett lyckligt samhälle som aldrig existerat. Religionen är ingen garanterad väg för ett bättre samhälle. De iranska mullorna har avrättat otaliga radikala muslimer som krävt ett jämlikt samhälle. Och Ali varnar; när väl islamistiska länder öppnar sig för globaliseringen då kommer islam att träda i USA:s tjänst, såsom den har gjort tidigare.

Att åka från Kurdistan till Kurdistan

Det finns ett trängande behov av en reformering av islam, som borde slänga den vansinniga konservatismen och fundamentalisternas efterblivenhet åt sidan och öppna sig för framåtsträvande idéer. Det förutsätter att moskén skiljs från staten, att prästerskapet avväpnas och att vi försvarar muslimska intellektuella rätt att fritt tolka de religiösa texterna. Gör vi inte det bidrar vi till att stödja de pågående krigen, och vi förhindras att se en humanare och rikare värld.

Det är huvudtankarna i Tariq Alis brev till unga muslimer. För att tillgodogöra sig dem bör du läsa brevet i sin helhet, liksom boken själv.

Wim De Neuter

Översättning Per-Erik Wentus. Tidigare publicerad i *Uitpers (Bryssel) 2002*.

(1) Samuel P. Huntington, *Civilisationernas kamp. Mot en ny världsordning*. Översättning Katarina Sjövall Trodden. Stockholm: Atlantis, 2006. -467 s.

(2) Francis Fukuyama, *Historiens slut och den sista människan*. Översättning Staffan Andrae. Stockholm: Nordstedt, 1992. -414 s.

(3) Se "Guerre totale contre un péril diffus. Au nom du "choc des civilisation" <<http://www.monde.diplomatique.fr/2001/10/ALI/15648>> Eller en förkortad engelsk version "War of the Worlds. Blood and Belief" <<http://198.62.75.5/www1/icons/tariq.html>>

Jag satt hemma en tidig söndag någon gång efter jul och läste om dagens nyheter på min dator, "Bulgarien och Rumänien går med i EU" var den stora händelsen på denna annars så stillsamma och ovanligt snöfria decembermorgon. Båda länderna hade genomgått EU:s eldprov, fått godkänt och belönats med medlemskap med allt vad det innebär.

Jag surfade vidare och råkade nästan av en slump snubbla över ett forum där mången eldsjäl var i full färd med att debattera Turkiet och dess framtida inträde i EU. En viss frustration kunde urskönjas bland de som menade att Turkiet var minst lika värdigt som Rumänien eller Bulgarien, "kolla bara på Marmaris, Alanya eller Istanbul" tyckte någon.

Allt detta fick mig att tänka på en händelse som jag ofrivilligt och till min stora förtret fick uppleva då jag var i Nusaybin. Jag, min mamma och min lillasyster tillsammans med mina mostrar och deras barn skulle passera igenom gränsen mellan Kurdistan och Kurdistan, dvs mellan Qamislo i Syrien och Nusaybin i Turkiet.

Jag, och de andra med mig, skulle snart få uppleva svårigheterna i den blygsamma gesten att besöka släktingar som bor på andra sidan av ett minfält.

Det var en solig dag lik vilken annan dag i detta vackra men skoningslösa landskap. Vi hade kommit till gränskontrollen tidigt på dagen kring klockan tio för att undvika eftermiddagssolen och hade utan större besvär tillåtits igenom den syriska stationen vidare till den turkiska. Det första vi fick veta här var att datorerna hade havererat och att de skulle jobba på att få det fixat, under tiden fick vi lov att vänta här. Gränsstationen bestod av ett pittoreskt annex med några kontor, jag såg förresten inte till några datorer. Annexet fungerade förutom som kontorslokal samtidigt som mur och där den inte täckte fanns det gott om taggrädsförsedda stängsel. Annexet slängde sin skugga på fel sida och förvägrade oss all barmhärtighet. Timmarna gick och klockan passerade eftermiddag.

Minfältet som avskiljer kurdiska städerna Nisêbin (Nusaybin) och Qamishli.

FOTO: NUSAYBIN.COM

På den stora gården fanns inga bänkar vilket visade sig vara besvärligt särskilt för de äldre och för de mindre barnen. Mitt i gården fanns en vacker oas, en bred gräsplätt där stolar hade ställts upp kring ett bord som stod under ett ståtligt träd skugga. Platsen var dock reserverad för tullpoliserna och andra ämbetsmän. Några människor hade inte orkat stå upp under solen längre och slagit sig ner på det något svala gräset bara för att bli ivägskickade av en av poliserna med motiveringen; "gräs är också liv, vad skulle du tycka om jag satte mig på dig?".

Allteftersom solen ställde sig högre på himlen växte en påtaglig irritation bland oss alla. En man, han verkade vara överbefälhavare på stationen, bad oss att ställa oss på led framför honom för att ge honom våra pass. Detta gjordes i likgiltigaste mån, vid det här laget ville jag inget hellre än att slippa ifrån det här stället. Vi förblev kvar, då och då kom mindre lastbilar och vagnar med varor från Syrien igenom, dessa passerade fritt så länge de såg till att kliva av och skaka hand med den leende överbefälhavaren. En man vid 20 års ålder fick nog, han klev fram till överbefälhavaren och bad om att få tillbaka sitt pass för att kunna återvända till Syrien, den turkiske polisen blev

ursinnig han skrek något på turkiska varefter han slog till den unge mannen flera gånger i ansiktet, uppreppande till hans kolleger kom fram och lugnade ner honom.

"...skulle passera igenom gränsen mellan Kurdistan och Kurdistan, dvs mellan Qamislo i Syrien och Nisebin i Turkiet."

Jag kunde inte tro mina ögon, en häftig panikkänsla slog mig i magen, jag tänkte "så här är det inte i Marmaris, Alanya eller Istanbul".

Roni Haj

roni.hajo@sirwan.se

USA satsar åter på Turkiet

“...banden mellan USA och Turkiet ser idag ut att vara starkare än någonsin, isynnerhet sen den amerikanska retoriken om en demokratisering av Mellanöstern bleknat bort.”

I februari 2003 blockerade den turkiska riksdagen USA:s planer att anfälla Irak via Turkiet. Beslutet förorsakade i USA en inte tidigare skådad fiendlighet i massmedia och bland politiker. Men i realiteten var USA:s och Turkiets - historiskt sett - speciella relation inte hotad på allvar. Det har varit de militärindustriella komplexen i de båda staterna som motverkat att misstron mellan de två NATO-allierade fick någon betydelse.

Och banden mellan USA och Turkiet ser idag ut att vara starkare än någonsin, isynnerhet sen den amerikanska retoriken om en demokratisering av Mellanöstern bleknat bort. Två händelser visar på Turkiets särskilda roll i amerikansk politik. USA:s speciella anti-PKK sändebud Ralston och Baker- Hamilton rapporten från Iraq Study Group.

Så kurder i Turkiet och Irak; tagen Er i akt.

Det ockuperade Kurdistan

Turkiet har drygt 250 000 soldater stationerade vid gränsen mot Irak. Den officiella anledningen till det stora antalet är de anfäll som det i Turkiet förbjudna Kurdistans arbetarparti (PKK) gjorde våren 2006 från sina baser i Irak. Men i realiteten är trupperna främst en varning till regeringen i det självstyrande irakiska Kurdistan.

Regeringen i Ankara gjorde klart, långt före USA:s ockupation av Irak, att de förbehöll sig rätten att ingripa mot kurderna i Irak om de gick för långt i sin kamp för självständighet. Att det kunde bli en självstyrande kurdisk regering som skulle under-teckna framtida oljekontrakt gjorde Ankara nervöst. Spänningen har också ökat i och med det oljerika Kirkuks oklara status och den planerade folkomröstningen för senhösten 2007.

Den turkiska militären har inte dragit sig för att sända tydliga signaler. Under 2006 bombades PKK:s läger i Irak mer massivt än någonsin förut. Och faktumet att Ankara tränar och beväpnar sunnitiska turkmener i Irak visar på att Ankara inte endast har PKK i sikte utan även de två stora irakkurdiska partierna, Kurdistans demokratiska parti (KDP) och Patri-

otiska unionen i Kurdistan (PUK). Militäroperationerna hade inte heller varit möjliga utan ett ja från USA. Det är således också USA som ökat sitt tryck på de irakkurdiska ledarna.

Omvärlden internationellt

Den turkiska militären har det -internationellt sett- väl förspänt för att kunna driva sina krav.

Först och främst är det USA:s krav på stöd för alliansen mot Iran. I december 2005 besökte CIA-basen Porter Goss Ankara. Han var mycket entydig i uppmaningen att sluta upp mot Irans kärnkraftsplaner och han räknade med att kunna använda turkiskt luftrum vid ett krig mot Iran och Syrien.

Regeringen Erdogan må ha iögonfallande goda relationer med Iran, Turkiets militära makthavare däremot har en stor misstro mot den store grannen i öst. Trots de gemensamma bombningarna av PKK-lägren i Irak fruktar Ankara att Iran inte enbart förstärkt sin ställning bland irakiska shiiter utan också bland Iraks kurder och kommer att få ett inflytande om Kirkuks framtida status. Det är i detta anti-iranska politiska klimat som USA tillåter Turkiet att föra en aggressiv politik gentemot kurderna i Turkiet och Irak.

För det andra är det den politiska förändring som skett sen Israels anfall på Libanon. Det har inte undgått de turkiska militärerna att Israel kunde räkna med USA:s och Storbritanniens stöd och att de internationella protesterna mot kriget var lama. Att uppträda brutalt mot förmådde terrorister låter sig således göras utan risk för några större problem. Hizbollah står liksom PKK på USA:s lista av terrororganisationer.

USA:s anti-PKK sändebud

I slutet av augusti 2006 fick den tidigare flygvapengeneralen och NATO:s överbefälhavare (2000-2003) Joseph W Ralston ett specialuppdrag av regeringen Bush. Han skulle utarbeta en turkisk-amerikansk strategi mot PKK och “andra terrorgrupper”.

Vid Eurasian Strategic Research Center (ASAM) i Istanbul sa Ral-

ston “att USA inte underhandlar med PKK och inte heller begär att Turkiet ska göra det”. Han underströk att han “aldrig skulle samtala med PKK”.

En lösning som i Nordirland kallade han att likna citroner med apelsiner. Kampanjen mot PKK utgjorde del av en bredare strid mot terrorismen. Alla medel är tillåtna. Inget är uteslutet.

Ralstons ord måste för gott ha undanröjt alla tvivel hos de turkiska militärerna om USA:s hållning visavi PKK. Militärerna hade sen USA:s infall i Irak sett snett på amerikanerna, då de inte haft PKK som en prioriterad måltavla.

Den 1 oktober 2006 utlyste PKK-ledningen sitt femte (ensidiga) vapenstillestånd. Men liksom vid de tidigare tillfällena förbigicks det med tystnad av den turkiska regeringen, militären och USA.

Militärindustrin medverkar

Flera olika källor hävdar att denna “Special envoy for countering the PKK” har militärkommersiella intressen, att PKK för USA mera är en förevändning än något som oroar.

Den kurdiska bloggaren Mizgin Yilmaz har påpekat att f.d. generalen Ralston är viceordförande i The Cohen Group. Det är en lobbygrupp under ledning av William Cohen, försvarsminister under den tidigare presidenten Clinton. Lobbygruppen arbetar för Lockheed Martin, världens största militärkoncern. Cohengruppen har också täta band med American Turkish Council (ATC), en annan lob-

bygrupp som bl.a. har beskyllts för att ha spioner inom det amerikanska FBI för Turkiets räkning.

Ralston ingår i Lockheeds direktion och han är medlem av ATC:s rådgivande kommitté. Information finns på företagets hemsidor men det har aldrig nämnts i amerikansk massmedia (frånsett ett inlägg i The Boston Globe)

Den tidigare NATO överbefälhavaren Rolston pläderar också för sitt gamla NATO-nätverk. 2004 talade han sig varm för en upprepning i Gaza med NATO-trupper (Financial Times 26 okt. 2004). I november 2006 föreslog de tidigare Clinton-politikerna Richard Holbrooke och Ronald Asmus att man skulle använda NATO-trupper mot PKK i irakiska Kurdistan. (Reuters 21 okt. 2006). De underströk att en dylik intervention skulle förhindra ett turkiskt anfall.

Det har bland politiker i USA utvecklats en särskild uppmärksamhet visavi det turkiska som det irakiska Kurdistan. En vecka före Holbrook/Asmus förslag fick den demokratiske partiföranden Howard Dean frågan i Fox News om inte Irak blivit en fristad för terrorister. Hans svar är talande; kurderna i Irak (dvs. turkiska och irakiska kurder) håller terrorismen i Turkiet igång och följden kan bli ett turkiskt anfall (Fox News 13 okt. 2006).

Sen september 2006 har inte mycket hörts av Ralston. Men så godkände också den amerikanska kongressen i mitten av oktober, på förslag från Pentagon, exportlicens för 30 st split-

terna F-16 stridsflygplan till Turkiet (ca 3 miljarder dollar). Amerikanska politiker har trots Turkiets militära uppladdning vid gränsen mot Irak och deras hotelser gentemot det självstyrande irakiska Kurdistan, inte med ett ord angett några begränsningar i samband med exporten.

Dessutom har den turkiska militären den 25 okt. 2006, kort efter Rals-tons besök, fastställt sitt förordande av att köpa 100 st Strike Fighter av Lockheed Martin till ett värde av 10 miljarder dollar. Den europeiska storkonkurrenten Eurofighter Consortium med Eurofighter Typhon lade i början av december ett slutbud med löften om investeringar för att skapa arbetstillfällen i Turkiet och en tillgång till sin teknologi. Plus att de skulle betrakta Turkiet som en likvärdig partner i den europeiska militärindustrikoncernen. Det slutgiltiga beslutet är ännu inte taget men det lutar åt att turkarna, trots sockerbudet, väljer de amerikanska stridsflygplanen. Banden mellan den amerikanska och turkiska militärapparaten är och förblir starka.

Baker-Hamilton rapporten

Även om Turkiet inte deltog i det amerikanska anfallet på Irak, så var det tillfälligt. Normalt lyssnar man mycket noga på sin amerikanska NATO-allierade. Det senaste exemplet kommer att bli rapporten från Iraq Study Group som James Baker och Lee Hamilton lade fram 6 december, 2006. Där läggs stor vikt på Iraks grannar och på Iraks behov av en centraliserad stat. De (Irak) kurdiska kraven förskjuts i bakgrunden. Det var således inget förvånande att både Massoud Barzani för KDP och Jalal Talabani för PUK klassade rapporten som ett fnöske. (En talande detalj: PKK beskrivs i rapporten som "en terrorgrupp baserad i norra Irak, som har dödat tusentals turkar". Detta samtidigt som Pentagon talar om den sunniarabiska gerillan som "insurgerer" och man hyser välvilja mot PJAK som är PKK:s iranska gren och Mojahedin-e Khalq (MKO), för att de är mot ayatollorna i Teheran.)

Baker-Hamilton rapporten ställer möjligheten av ett turkiskt infall i det irakiska Kurdistan ifall av "självständighet eller långtgående självstyre" Talet om "långtgående självstyre" är betydelsefullt. Den 9 december 2006 skrev New York Times att Iraks nya oljelag anger att oljeinkomsterna skall samlas in centralt och att provinserna därefter ska få sin del.

"Baker-Hamilton rapporten ställer möjligheten av ett turkiskt infall i det irakiska Kurdistan ifall av "självständighet eller långtgående självstyre" Talet om "långtgående självstyre" är betydelsefullt."

Tonen för en ny maktfördelning är därmed lagd. Betoningen på centralisering av Irak är inget oväntat men det tycks som om USA är på väg att skapa en situation för att kunna ge Turkiet cart blanche på nytt.

Det skedde tidigare på 1990-talet då USA:s regering Clinton gav den turkiska militären mer än 8 miljarder dollar. F-16 plan bombade 3 500 kurdiska byar platta, Cobra helikoptrar besköt folk. 30 000 dödades och 5-7 miljoner kurder tvingades på flykt.

Den nya turkiska överbefälhavaren Yasar Büyükanit är känd för sin förkärlek för krigsliknande aktioner. Om amerikanerna låter Ankara göra vad de låter Jerusalem göra kommer Irak att få ett problem till, och en lösning för de turkiska kurderna förskjuts långt in i fjärran. Med Desmond Fernandes ord i Variant Magazine; Kriget Mot Terrorismen har gett Turkiet frisedel att trappa upp kriget mot kurdiska aktiver (av alla de slag) och det kommer att drabba det civila samhället i irakiska och turkiska Kurdistan i hela sin totalitet.

Bert Cornillie

Översättning från nederländskan Per-Erik Wentus. Tidigare publicerad i Uitpers (Bryssel) januari 2007.

NBV invigde "Wiklunds Salonger"

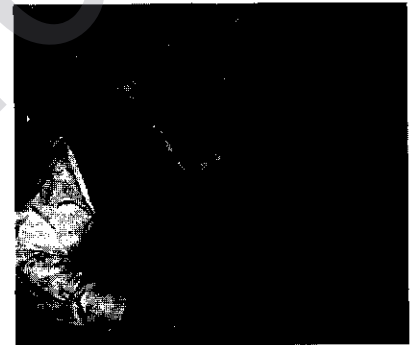
Per-Erik Sundström underhåller musikkafé deltagarna. Foto: Ihsan Batte

NBV utökar sin verksamhet i Gävle.

Den 16/1 bjöd man in folk till invigningen av Wiklunds Salonger på Nordost. I dessa salonger ska spelas musik, teater mm...

Här ska även hamm-ras och borras.

- Det ska byggas skäg oeg dyligt utan att använda spikar. För övrigt får fantasin flöda, säger Esef Hodovic.

Vid invigningssammankomsten passade man på att avtacka Maria Wiklund för sin långa och framgångsrika verksamhet på NBV.

Esef Hodovic visar gästerna sina färdigheter i snickar verkstaden.

Rättelse från redaktionen...

Från Per-Erik Wentus recension "Bostadskrisen i Sverige och varför inget görs" i föregående nummer 3/2006 föll detta sista stycke bort.

P.S. Sen brochyren kom ut har byggandet ökat till drygt 25 000 lägenheter/år tack vare ett tillfälligt produktionsstöd. Men det skattestödet (210 000 kr/hyreslägenhet) är tyvärr mycket skört, då det på inget sätt riktar sig mot de kapitalistiska krafter som förorsakar bostadsbristen; prisstegringarna på tomtmark och ägarkoncentrationen inom byggbranschen.

Den nya regeringen slopar stödet vid årsskiftet 2006/07. Det betyder, säger Hyresgästföreningen, att 6000 planerade lägenheter inte kommer att byggas.

Redaktionen ber läsarna och författaren om ursäkt.

Ojämligheten ökar i boendet

Tillhör du åldersgruppen 20-27 år, är du en av landets 842 000 unga vuxna. Finns du bland de 292 000 dvs de 35 procenten, som när skatten och bostaden är betald har kvar 3800 kr, då tillhör du Sveriges unga fattiga.

Broschyren / Sven Bergenstråhle. Unga vuxnas boende år 2005. Hur bor 20-27-åringarna? Hur vill de bo? Förändringar i riket 1997 till 2005.

Stockholm: Hyresgästföreningen, 2005. Hft. -24 sid.

Det framgår av den senaste undersökningen - den femte - som Hyresgästföreningen gjort av hur unga vuxna bor. Den fastslår att både bostadsbristen och fattigdomen ökar.

Nischad bostadsmarknad

Tydligast framkommer det bland de 23 procenten som bor i andra/tredje hand, inneboende, studentrum, hos kompisar osv. Dessutom bor 32 procent av dem på en yta mindre än 1 rok. De bor även dyrt. 74 procent av gruppen betalade minst 2200 kr/mån. Hela 59 procent av dessa unga vuxna - utan egen bostad - är fattiga.

En andra lika socialt utsatt grupp är de 20 procenten 20-27-åringar, som bor kvar hos föräldrarna eller någon anhörig. Över hälften av dessa mammor är fattiga. Sammantaget; av de 43 procent unga vuxna, som saknar egen bostad, är 35 procent fattiga.

De 57 procent som har egen bostad, har det som hyres- alternativt bostadsrätt eller eget hus. Men även här har det förändrats till det sämre. De med hyresrätt har minskat stadigt, från 40 procent 1997 till 35 procent 2005. Minskningen motsvaras av en ökning av dem utan egen bostad. Dvs. någon relativ ökning av andelen bostadsrätter och egnahemshus har inte skett. Den ligger på ett snitt av 13 respektive 9 procent, med en variation på +/- 1-2 procent.

Broschyren innehåller en myckenhet informativa fakta. Och förlaget har, för att tydliggöra vad verkligheten är, lagt in tre intervjuer. De förtjänar att läsas i original. För i sin karga enkelhet ger de insikten att bakom alla siffror och tabeller finns det - naturligtvis - människor.

Framtiden mer klassindeldad

I broschyrens avslutande del tar författaren upp - det i den obefintliga bostadsdebatten lika okända faktumet - att framtiden i grova drag

redan är in-tecknad. Därför att;

- 20-27-åringar ökar till 2015 med 181 000, dvs. 21,5 procent.

- Ålderspensionärer ökar med 358 000, dvs. 23 procent.

- Befolkningen som helhet ökar endast 4,8 procent, (som delvis är en effekt av att närmare hälften av befolkningen pga. boendet skjuter upp att skaffa sig barn)

Denna vidgade generationsklyfta kommer att stöta mot resultaten av den tidigare och dagens bostadspolitik, alltså både den före och efter 1990. Med den fria prisbildningen kommer de överlag billiga äldre bostäderna och villorna från 1970-talet, som pga. dåtidens stora ränteavdrag och starka inflation betalade sig snabbt, att driva upp prisnivån när de omsätts på bostadsmarknaden. Ifall fastighetsskatten försvann ger även detta förhöjda huspriser.

Det finns dock en grupp som kommer att kunna konsumera dessa attraktiva bostäder även vid kraftigt höjda priser. År 2002 hade 20 procent av 20-24 åringarna en disponibel inkomst som översteg medianinkomsten för samtliga individer med 30 procent. De har också rika föräldrar. Sen början av 1970-talet har dagens 70-åringar ökat sin inkomst med mer än 100

procent, 50-åringarnas inkomst har ökat med 30 procent. När dessutom gåvoskatten är borta innebär det att välbeställda bostadssökande getts allt större valmöjligheter.

Storstadsregioner värst

Däremot har majoriteten av dagens 20-åringar en inkomst före skatt som ligger på ungefär samma nivå, reellt sett, som i början av 1970-talet. Och många har svårigheter att få arbete. Det syns av att bland unga vuxna fick hela 8 procent socialhjälp någon gång 2002/03. Och unga första och andra generationens svenskar är kraftigt överrepresenterade. Snittet för tillfällig socialhjälp för befolkningen som helhet är mycket mindre, endast 5 procent.

Det är dessa unga vuxna i storstadsregionerna som sitter värst till. Under 2004 byggdes drygt 25 000 bostäder fördelade på 10 400 egna hem, 6 400 bostadsrätter och 8 400 hyresrätter. Snedvridningen med dubbelt så många bostadsrätter och egnahemshus som hyresrätter har sin främsta orsak i att tomtråken de senaste åren har stigit med orimliga 457 procent i just stors-tadsområdena.

Det skulle behövas 110 000 bostäder omedelbart. Men riksdagen/regeringen överlåter - sen 1990 - bostadsbyggandet åt den fria marknaden, med magert resultat. I) Vad regeringen vidtagit är

subventionerande punktinsatser, som Hyresgästföreningen kritiserar för att de i realiteten motverkar varandra.

Det är uppenbarligen så att en bred riksdagsmajoritet nöjer sig med att ordna för de 57 procenten välbeställda, resterande 43 procent, utan besittningsrätt till sin bostad, bekymrar dem inte.

Per-Erik Wentus
per.r.wentus@sirwan.se

1) Om den förändrade bostadspolitiken se min recension "Husen och miljarderna som försvann" (Karin Wennemark. Husen som blev över. Om bostadskrisen i industriorter. Stockholm: Hyresgästföreningen, 2003) i: Sirwan (Gävle) 2/2006.

Om bostadsbristen se min recension "Bostadskrisen i Sverige och varför inget görs" (Lars-Olof Pettersson. Vem bygger för tillväxt? Stockholm: Hyresgästföreningen, 2004.) i: Sirwan (Gävle) 3/2006

Se www.hyresforeningen.se eller ring Hyresgästföreningen på din ort för att få tag på broschyren.

Paus... Det är dags att fika!

"...fikatraktionen har gjort Sverige till världens näst största kaffedrickande land..."

Vad ska vi ha för fika? Jag behöver en fikarast! Kan vi fortsätta efter en fikapaus? Det är några av de vanligaste fraser som de flesta svenskar använder under hela dagen utan att bryr sig om hur mycket klockan är. Tiden för att fika är alltid välkommen.

Men, vad betyder egentligen ordet "fika"? Var kommer det ifrån? Fikar man bara med kaffe eller kan man göra det med te?

Det var 2002 den första gången som jag besökte Sverige. Namn som Gröna Lund, Kakästornet, Jansonsfrestelse och surströmming, som jag idag känner väl till, var omöjliga att komma ihåg efter de 25 dagarna som jag stannade i landet. Dock var det något som alla turister, liksom jag, märkte och det var hur viktigt det var att dricka kaffe i Sverige. Så det var den svenska klassikern "fika", som blev det första svenska ordet jag lärde mig.

Den vanliga översättningen av fika är "att dricka kaffe". Men traditio-

nen liksom kultur och språk förändras och numera betyder fika att dricka kaffe, te, choklad, mjölk, saft och gärna med kanelbullar, tårter, kakor eller smörgåsar. Det finns ingen gräns för vad som vad som går att äta eller dricka när man fikar.

Det var under 1800-talet när ordet "fika" uppkom. En del forskare hävdar att fika kommer från backslang, där man vänder på ordens stavelser, i det här fallet "kaffi", som vissa dialekter känner till kaffe. Däremot påstår andra att det kommer från ordet FIK som är en sammanställning av initialerna på kaffemuggarna hos Fästningsingenjörskompaniet.

Vilken teori är den rätta? Det vet man inte. Vad som är säkert är att fikatraktionen har gjort Sverige till världens näst största kaffedrickande land efter Finland. Svenskarna dricker i genomsnitt nio kilo kaffe per år. De är naturligtvis fikaälskande. Det är otroligt hur fikatraktionen utvecklats och hur generationer av invandrare har bidragit

med vissa variationer. Numera är det vanligt att fika med turkiskt kaffe, grönt te eller kinesiskt jasminte.

Men bakom denna svenska ritual finns det mer än bara en tid för att dricka eller äta någonting. Det är tiden för att träffa människor, för att fördjupa förhållanden mellan arbetsskamrater, kompisar eller släktingar. Det är tiden för att göra ett stopp i

livet och glömma allt som stressar oss.

Det är alltid bra tid för fika!

Text & foto :
Patricia Ruiz

Hoppet - en gripande historia om att leva i tärande ovisshet och utanförskap men också om vänskap kärlek...

Hoppet är filmen om Azad, en kurdisk pojke som tillsammans med sin bror ska skickas till Tyskland av sina föräldrar. Istället blir

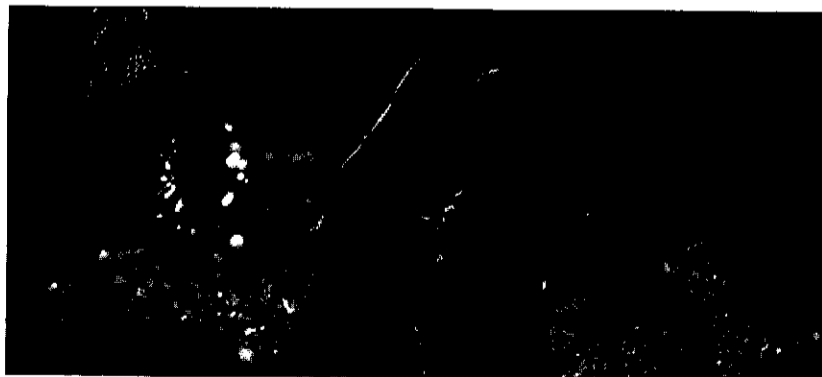
de lurade av människosmugglare och hamnar i Sverige och tvingas bo tillsammans med en annan familj utan möjlighet att återse eller få kontakt med sina föräldrar.

Genom ett missförstånd tror myndigheterna att Azad är nio år, istället för tolv som han egentligen

är och han får gå flera klasser under sina jämnåriga. Azad gör sitt bästa för att finna sig tillrätta och han hittar en oväntad vän som ger honom mod. Trots att höjdhopp är en ovanlig och förlöjligad sport i Azads hemland har han tränat i många år och helt oväntat blir det hans räddning.

I filmen upptäcker Azad Sverige på gott och ont och inser att man måste göra allting själv om man vill förändra sin situation i världen.

Det som sker i HOPPET kan många i Sverige känna igen sig i. Väntan på beslut om uppehållstillstånd, rädslan för att skickas tillbaka men även viljan att lära känna det nya landet. Sorgen gör lika ont och lyckan är lika härlig var man än kommer ifrån, och var man än befinner sig. HOPPET är en gripande historia om

att leva i tärande ovisshet och utanförskap men också om vänskap kärlek och om att trots motgångar lyckas hålla hoppet uppe.

Historien bygger på en delvis sann historia berättad av Revas Kader. Moni Nilsson som bland annat skrivit böckerna om Tsatsiki har skrivit manuset tillsammans med Kurt Öberg och Oscarsnominerade Petter Næss

har regisserat. I en av huvudrollerna ser vi Peter Stormare, bland annat känd från Prison Break.

HOPPET är en angelägen film för alla som lever i Sverige idag.

Lotta Nilsson
ZINGOfilm / www.zingofilm.se

SÎRWAN

Cegerxwîn
Sala hezar û nehsed û sê ez hatim dinyayê, bi navê Siltan Şexmûs ez çêbûme ji dayê . Heta bûm sêzde salî li gundê me'y Hesarê...
Rûpel 3

Kovara çandî, wêjeyî û civakî - Sal 2- Hejmar 1 / 2007 / www.sirwan.se / info@sirwan.se

GOTAR / Mûsa Anter

Mesela 49 an

Çiroka me dirêj e, em di 1958 an de girtin, tu li lêrasthatinê biner; ku girtina me di 17 ê Çilê Pêşin de bû, yanî roja ku Mewlana Celaleddîne Rûmî miri bû. Me jî ji girtin û îşkence xwe re digot Şebî Arûz.

Rûpel 3

SEMÎNER / Ihsan Battê

Xebata kurdan li Komara Çekî

Petr Kubalek rojnameger û lêkolînerê Çekî ye ku bi salan e peywendiyên wî li gel kurdan hene û xebat û jiyana kurdan ji nêzîk ve dişopîne. **Rûpel 7**

HEVPEYVÎN / Amed Tigrîs

“Me kirmanckî hîlbijart”

“Alfabeya me, ya Celadet Bedirxan e û ji derê vê alfabeyê em tu alfabeyêke din qebûl nakin” **Rûpel 10**

NÛÇE / Bedirxanê Qurdîsî

SÇHK-S damezirî

Di îlona 2006 an de hejmerak hunermend û ronakbîrên kurd li Binxetê kongereya yekemîn a S.Ç.H.K.S (Saziya Çand û Hunera Kurd- Sûrî) li dar xistin. **Rûpel 2**

DI VÊ HEJMARÊ DE:

Bendawî llusu	Dilşa Demîrbag-Sten Rûpel 8
Serdana piştî 31 salan	Dr. Heznî Haco Rûpel 6
Rûn û hingiv	Mîrza Bahram Rûpel 6
Em û dîrok - Komara Mahabad	Seyîdxan Anter Rûpel 2
Nameyên we	Xwendevan / Name Rûpel 13

Bi dehhezaran kesan beşdarî li rêwresma cenazê Hrant Dînk kirin û xwestin ku maddeya 301ê rabe. Foto: DIHA

Hevserîya çûtaxa te para min ket!

■ “Min jî ji te re nameya evînê lê kir.”

- Hevserîya çûtaxa te, para min ket. Îro, bi dilekî şewitî û serbilind ez li vir im. Ez,

zarokên min, malbata min û hun, em hemû xemgîn in. Ev jêhezkirina bêdeng, piçekî be

ji hêzê dide me, hezkirinek bi keder dixê dilên me.

Rûpel 5

Zankoy turkî le Kurdistan dirêjepêderî siyasetî toranîzme

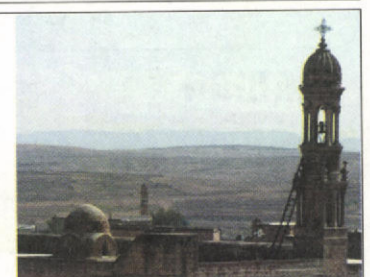
LÊKOLÎN / Mohammad Ezaddîn

Le dinyay emro û mêjûy niwêy mirovayetîda têkel bûn û awêtebûnî zor le keltur û dahênane zanistiyekan le nêwan netewe ciya ciyakanan û gelanî dinyada bedî dekrêt, ke emeş zemîney aşnabûn be kelture ciya ciyakanan û sisteme ciya ciyakanî fêrkirdin xoş dekat. **Rûpel 9**

Kurtedîroka neteweyên biçûk li Kurdistanê

LÊKOLÎN / Reşîd Battê

Hinek neteweyên ku di dîrokê de hatine Kurdistanê û lê bicî bûne, tevî kurda û civata wan bûne, fêrî zimanê kurdî bune... **Rûpel 4**

Ji redaksiyonê...

Em û dîrok?

Di vê sedsala derbasbûyî de û nemaze, ji tîkçûna Împaratoriya osmanî û virde, agirê azadî û serxwebûna kurdan, li Koçgirî destpêkirîye, li Pîran, Dêsim, Urmiye, Agirî belav bûye û li Mahabadê form standiye.

Di rewşek taybetî yî cîhan û heremê de, di roja 22 ê meha çîle a sala 1946 an de, li bajarê Mahabadê Komaraa Kurdistanê hate damezrandin.

Komara Mahabad dûr û dirêj dom nekir. Di bazara nav hêzen hevkar, li rexekî Yekitîya Sovyet û li rexê din Îngilîz û Amerîka de, artêşa Îranê, di 17 ê kanûna 1946 an de êrîşî Kurdistanê kir û Komara Mahabad hilweşand. Dewleta Faris di 31ê adara 1947 an de gelek pêşeng û serokê Komara Kurdistanê Qazî Muhammed, li meydana Çarçira ya bajarê Mahabadê, bi dar vekirin. Kurd şikestin lê teslîm nebûn.

Ala rengin a ku li piraniya malên kurd heye, di şahî şînî û xwepêşandan di destên kurdan de ye, ala Komara Mahabadê ye. Her wiha li Komara Mahabadê EY-REQÎB bûye sirûdê netewê kurd. Berî komarê û bi damezrandina komarê re rojnama rojane a bi navê NÎŞTÎMAN bûye xalek dîrokîyî kurdan. Bi Komara Mahabadê re, êdî kurd ber bi jiyaneke modern ve gavê davêjin.

Di dîroka tekoşina mafê çarenûsî kurd de, di keseyatî û hestê neteweyetî de, Komara Mahabadê, bûye meşaleyek. Kurdên li beşên din yên Kurdistanê, komara li rojhilatê welatê xwe, bi tenê nehiştin. General Mele Mistefa Barzanî, nişana generaliyê li Komara Mahabadê wergirt. Komara Mahabadê sembola hevgerîna kurd ê.

Dîrok wek ku rûdaye, carek din xwe dubare nake. Li me ku em bikaribin hin ders û tecrûbeyên dirokî fêr bibin. Loma kurd çî bi tecrûbê, zanyarî, hestê netewî û keseyatîya xwe û berxwedana xwe ji a dema Komara Mahabadê bi hêztir û tîgîhiştî tir e. Deskevtên kurdan îro roj zêdetir in. Îca ji bo ku kurd gurtir di jiyana modern î cîhanê de cîh bigrin û li seranserê Kurdistanê deskeftên xwe bi parêzin, ji her rojê behtir pêwîstî bi yek dengiya kurd heye. Ango;

BI HEV RE LÊ HERKES JI BO XWE !

Seyidxan Anter
seyidxan.anter@sirwan.se

SÇHK-S

Saziya Çand û Hunera Kurd- Sûrî

Komek ji beşdarên civîna li Swêdê.

Di meha îlona 2006 an de hejmerak mezin ji hunermend û ronakbîrên kurd li ser xaka welêt li Binxetê kongereya yekemîn a SÇHK-S (Saziya Çand û Hunera Kurd-Sûrî) li dar xistin.

Li gor SÇHK-S, Rojhilata Navîn di guherînên bi qolinc de derbas dibe û neyarên çand û hunera gelê kurd ji bê rawestan bi listikên gemar tevdigerin da kû deskeft, zîman, çand û nîrxên kurdan tîkbîbin û ji holê rakin.

Ji bo ku SÇHK-S, li dijî van listikên neyaran çaktir tîbikoşe, di kongra xwe de çend xal danîne ber xwe û ji xwe re kirine doz: Xwedî lê derketina hunermend û ronakbîrên xwe. Parastina zîmanê kurdî û her wiha ked û mafên hunermend û rewşenbîrên kurd.

Hunermendên li Ewropa birayên xwe yên li ser xaka welêt tenê nehiştin. Bi beşdarî û hewkarîya nêzikî 60 hunermendên Roj-avayê Kurdistanê li Alamanya – bajarê Bonê, roja

Komîta Swêdê ya SÇHK-S ê Xoşnav, Baha Şexo, Hêlin, Cûdî û Hewraz.

25 ê meha 12 sala 2006an de konferansek çêkirin.

Di vê Konferansê de şaxê saziya çand û hunera kurdî li Ewropayê ave kirin.

Her wiha ji xeynî 15 xalên kar û xebatê 5 komîsyon ji saz kirine:

- Komîsyona hunera bedew
- Komîsyona musik û stranan.
- Komîsyona folklorê.
- Komîsyona sînema û şanogerî û
- Komîsyona wêje û raman.

4 ê meha sibata 2007 an de jî, li Swêdê, li bajarê Uppsalayê li dor 30 hunermendên kurdên Binxetê li hev civiyan.

Di civîna li lokalên NBV de, bêhtir sê xal di rojevê de bûn:

- Ku saziya çand û hunera kurdî, di kar û xebata xwe de

serbixwe tevbigerê.

- Ku mecal ji her herkesî re hebe di vê saziyê de cîh bigre.
- Ku ev sazî ji arîkarî û hevkarîya hêzên kurd ye politîk re vekirî be.

Civînê bal kişand ser xala ku li her welatekî mercên cuda hene û ev yek di kar û xebatê de divê her tim di bîra mirov de be.

Di civînê de komiteyek ji 5 kesan hate hilbijartin.

Dê ev komite kar bike ku Saziya Çand û Hunerê, xwe bi gelek kesan bighîne û bangî civînek firehtir bike.

Bedirxanê Qurdîsî

SÎRWAN

Kovara Sîrwan mehane derdikeve
Brynäsgr. 38 A, 802 85 Gävle / Sweden
Tel: +46 (0) 73 207 72 29

Berpirsyarê giştî: Seyidxan Anter
seyidxan.anter@sirwan.se / Tel: +46 (0) 73 207 72 29
Sekretera Redaksiyonê: Wenda Haco

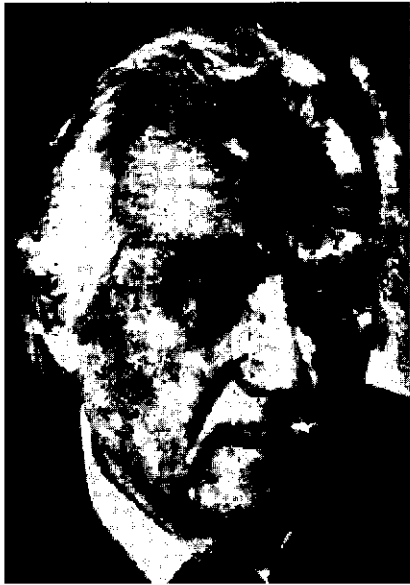
Redaksiyon: Stockholm: Ayşe Guler, Azad Heyderî / Gävle: Carina Lundin, Ihsan Battê, Ismet Uzun, Memo Battê, Sakar M. Rahîm, Xeraman Y. Dergeleyî / Göteborg: Mustafâ Almas, Fredrik Wahlberg / Kurdistan: Salih Agir Qoserî Beljika: Barin Aldûr
Pergal: Ihsan Batte /ihsan.batte@sirwan.se

Aboneti: info@sirwan.se / Mobil: 073-6286981

Bûha: Sal: 350 Kronê Swêdî / Derveyî Swêd: 50 EURO
www.sirwan.se / PlusGirot: 20 99 17- 4

Çapxane: Nina Tryckeri
Kungsängsvägen 25, 753 23 Uppsala
Tel: 018-123935 / ivan@ninatryckeri.se

Bi kurtî jîna min

Cegerxwîn

Sala hezar û nehsed û sê ez hatim dinyayê, bi navê Siltan Şexmûs ez çêbûme ji dayê

Heta bûm sêzde salî li gundê me`y Hesarê, Jîna xwe min diborand paşê ji wê me da rê.

Bavê min ê rîsipî xwedî mirov û rûmet, ne mirovekî malgenî bi namûs û bi xîret.

Ji tengasî neçarî me ew gundê xwe berda, hatin Amûda rengîn bavê min zû emir da.

Diya min a belangez pêncî salî dilovan, salek piştî bavê min ew jî li wî bû mêvan.

Birayê min ê nîvmele ji alema rohanî, rast û dirist çî bêjî ew tiştêkî nizanî.

Cegerxwîn li parka Kîne Em li Êlihê

Wî pirtûka xwe anî bê wijdan û bê mejî, bi gotinên xwe ên corş, ew min bê derb dikuji.

Xwişka min a xwendewar bê insaf û bê wijdan, ez reviyam hatim cem wê jî ez kirme şivan.

Geh li vir û geh li wê min ezabek mezin xwar, ya Ellah û ya xwedê paşê bûme xwendewar.

Jîna min ya kevnare îdî hate guhartin, tev xweşî û zanebûn heft heşt salan hin bi hin.

Min dest bi kurdîyê kir peyda kirim çend mirîd, bi xweşxwan û reşbelek xesma piştî Şêx Seîd.

Paşê çûme Iraqê ji wê ez çûme Îran, heçî kesê bidîma ji min dimane heyran.

Berî sala rehmetî bi çar salan dilbirîn, di şîrê de navê xwe min datanî Cegerxwîn.

Min îcaza xwe stand bi serbestî mêranî, ji nû keşa xalê xwe ji Hesara xwe anî.

Bûm melayê Hasda jor cibepoş û ser bi şaş, ji nû rîya rast xweş bû ser jor û rêl û kaş.

Min bû dîvê dinê girt, vîna ket dilê min, barê gund û ê kulfet, hemî ket ser milê min.

Paşê hat bîra min ko ez bibim xwedî gund, dilê min jî gote min gelek baş û gelek rind.

Min ji axa cizîrê du gund girtin kul û xem, navê yekî Çêlek bû, êdî me kir Cehennem.

Di nav me de nemabûn ne axa û ne kêxwe, Elo Çelo kum bi qul, min tev kirin wekî xwe.

Roja me gund ava kir kete rastê muxtarî, gundên me bûn berberî dujminahî, neyarî.

Tevan girtin darê xwe bûne weke gurên har, ji wî bextê min ê reş kurê Potê bû mixtar.

Sermiyanê wî derew li ser wî bû berberî, wek Dûçeyê talyanî paşê wî jî bi xwe de rî.

Xwedî mal û xwedî gund li bergilê bû siwar, rê jê xiste mala xwe Tiro paşê bû etar.

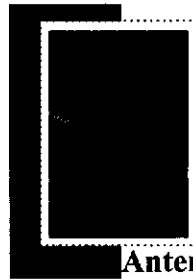
Piştî ilmê xwe ê pir bûm Dodoyê qulingvad, bûm hevalê kum bi qul kurê potê sermiyan.

Ev cihana xapînok heta mejî xwe nas kir, çî b'kim fêde ne maye emrê xwe min xelas kir.

Çima rastî dibêjim li nav dîna bûme dîn, Heta bimrim ji nû ve xelkê bêjin Cegerxwîn.

(1) Jiyana Mamoste û seydayê hêja ne ev çend rêz bi tenê ne. Em li vir "Bi kurtî jîna min" di weşîn û Cegerxwîn di bîr tînin.

Mesela 49 an

Çiroka me dirêj e, em di 1958an de girtin, tu li lê-rasthatinê biner; ku girtina me di 17 ê Çilê Pêşin de bû, yanî roja ku Mewlana Celaledînê Rûmî miri bû. Me jî ji girtin û îşkence xwe re digot Şebî Arûz, ji ber ku ji mirina Mewlana re jî dibên Şebî Arûz. Yanî şeva zavatiyê. Ew şev di emrê însanan de şeva herî xweş e. Mifetişê MÎT ê Ergun Gokdeniz tê Enqerê, ji xwe li Anqerê bû û wek Millî Guvenlik a niha teşkilatek hebû lê pîrên wan ne paşê bûn.

Celal Bayar, Adnan Menderes, Ruştu Zorlu û serokê qurmayê yê duyemîn Cewdet Sunay bû. Ergun rapora xwe ji wan re dixwîne, dibe ku em hezar pêşkêkên kurdan bikujin wê doza kurdan bi kêmasî 30 salî lip aş keve. Celal Bayar dibê tamam. Serokê qurmayê duyemîn jî wek wî. Lê wezîrê derve Ruştu Zorlu dibê, heyran welle ez wê qebûl nakim, ji xwe li derve em rûreş in, bi kuştina ermeniyan, rûman û kurdan. Bi zorê wê birîna qemûşk girtiye ez nikarim cardin bixwerînim û 1000 hezar kurdî bê mehkeme û qanûn bikujim. Tevfîk Îlerî Tûranî bû, yanî bi zimanê niha Turkeşçî bû. Dibê hevalno hun zanin bê ez kî me, erê ez dijminê kurda me lê ku niha em rabin 1000 kurdî bê mehkeme bikujin tafîl wê Kurdistan li ber me rabe û îsyانبike, emê bi destên xwe Cezayîra binin Tirkiyê, ev ne xeta ye? Wê çaxê Cezayîrî li ber Franse rabûbûn. Dimîne Menderes. Menderes dibê hevalno ji xwe ew tiştê ku di rapora MÎTê de ye cezayê wê îdam e, da ku pêşî em ji wan 50 hebî bigrin bidin mehkeme bila mehkeme qerara îdama wan bide, emê jî 50 î îdam bikin û paşê 50-50 emê hezare xwe xelas bikin. Vê qerare didin û li Enqera dadgeha "Kara Kuvvetleri" 50 muzakereyên tewqîfê bê nav çêdikin û didin MÎTê û

navê kê têxîyê dibe ya wî. Ji van 50 kesan yek jê ez bûm. Ev çiroka me ya 50 yan ku di çapemeniya Tirkiyê de navê wê danîn 49 an ji ber ku hevalekî me Emîn Batur di hucre de bi îşkence hate kuştin. Wextê em derketin mehkeme em man 49, ji ber vê yekê Tirkan û çapemeniya dinyayê ji mer e gotin 49'lar yanî 49.

"Me jî ji girtin û îşkence xwe re digot Şebî Arûz"

Ezê vê dozê paşê binivîsim. Lê niha şaxekê ji vê mehkeme bînim ber çavên we. Ji ber ku em di hepsê de bûn di 1960 an de îxtîlal çêbû, êdî raporê bi dizî hemû hatin mehkeme, yek ji wan wiha bû; MÎT a Diyarbekirê di heqê min de raporek nivîsandibû. Di raporê de wiha digotin: Erê Mûsa Anter niha hay ji xwe dike, tiştêkî nake, lê li otelê, li loqantê, li sükê û qehwa heçî ku wî dibinin Kurdîtî tê bîra wan. Hakim xwend li min nêrî û kenîya, go Mûsa tu dibê çî? Min go, hakim beg ma ezê bêm çî, hema tu dibe çî bila a te be. Ma minê li Diyarbekirê çarşef li xwe kira ku kes min nebîne, ne we û Kemalê we çarşef jî kir qedexe. Ez yeqîn dikim ku min çarşef li xwe kira wê car din raporek bihata mehkema îca wê bi gotina Mûsa Anter dikeve qiyafetek bêwir û sapik, eger hûn nexeyidin qerar bidin we. Wiwê ji îro pê vejî bo îbreta alemê ezê bi çarşef bigerim. Hakim kenîya û got na lo, guh mediyê, ev îşê sewtariya ye.

Belê xortên Kurdan îsal 60 sal e, ez bi van bêbavan re têkoşînê dikim. Meqseda min ne ew e ku ez xwe mezin bidim xuya kirin, lê min divê ev tiştên ku bi serê min hatine ji we re bibe dersek. Ev jî wiha.

Ev nivîs ji pirtûka Mûsa Anter ya Çinara Min hatiye girtin.

Kurtedîroka neteweyên biçûk li Kurdistanê

Reşîd Battê

“Hinek neteweyên ku di dîrokê de hatine Kurdistanê û lê bicî bûne, tevî kurda û civata wan bune, fêrî zimanê kurdî bune, tevî eşîrên kurda bune û paşî bi hezarên salan êdî bûne Kurdistanî. Ji bo vê yekê ev dîrok gelekî dîrûdirêj û kevnareye.”

Divê em herin beriya 2500 salên beriya Mîladê ji bo em fêhm bikin çima hinek ji Kurdistaniyan hêjî bi zimanê asûrî, filehî(suryanî), erebî, ermenî, tirkî û hinek zimanên din jî di peyivîn û xwe ji wan neteweyên dîrokî hesab dikin.

Hûrî yên ku li derdora Xabûr, li rohilatê Dicle û li bakurê Mûsilê xurt dibin, li seranserê Kurdistana îro dibin hukumdar, ji sala 2500 ê beriya Mîladê heta sala 1000 î hikimdariya xwe didomînin. Ji sala 1600 ê beriya Mîladê(bm) û pêde hikim dikevê destê Mîtanîyan Metûniyan) de û ew jî ji derdora Xabur û ber bi Mêrdîna îro û pêde erda xwe fereh dikin û hikimdariya xwe heta sala 1400(bm) didomînin û paşî bi 100 salî jî bi carekê dikevin destê asuriyan de.

Hingî li roava û bakurê Kurdistanê Hitit hene, li derdora gola Wanê û bakurê wê jî Urartû hene, li rohilatê wan jî û li derdora Hemadan û heta derya Hezar û Afganîstanê, tevî îrana îro jî Med hene û li başûr û li Sûriya îro û heta bi Mîsrê jî Asûrî hene û yên herî xurt Asûrî ne.

Tiştê balkêş ewe ku ev dewlet tev li ser axa Kurdistanê ne lê, navê wan dewletan ne Kurdistane. Lê, navê hinek malbat yan jî eşîrên wê demê ne. Dîrokzanên ku li gor lêkolîn û tiştên di binerdê de hatine dîtin dibêjin ku Med, Hûrî, Urartû û Mîtanî tev kurdin lê nikarin wan es-sih bidin qebl kirin.

Îsbata ku ew kurdin ew e ku zimanekî bi navê Hûrî, Med, Urartu û Hitit tune, ew malbatên kurd bûn û li ser erda Kurdistanê, li cih û warên xwe mane. Lê, desthilatdariya Kurdistanê dikeve destê neteweyên cîran de. Yên kurd her zimanê wan kurdî bûye. Lê, yên wek asûrî, tirk, ermenî û ereb zimanê xwe parastine û li Kurdistanê hêjî şopên wan hene.

Dewleta Urartu jî ji derdora gola Wanê heta bi Ermenîstanê fereh buye. Ermenî tevî kurda bune

û heta bi bakurê Dicle û li herêma Bişêriyê bicî bûne.

Dewleta Aşûrî jî, ji başûrê Kurdistanê berbi bakur fereh buye, li kenarê çiyayên Kurdistanê ziviriye û aşûrî û Suryanî, ji başûr û rohilatê Cizîra Botan û berbi roava ve, (Nîsê-bin, Mêrdîn û Tor) jî di navde gelek gund ava kirine, erda Kurdistanê dagirkirine (bm sala 700). Lê, Kurdistan bi tevayî neketiye destê wan. Asûriyan erda xwe heta bi Mîsrê fereh kirine lê Kurdistan negirtine.

Asûrî, ermenî û tirk wek dewletên cîran hatine Kurdistan dagir kirine û çûne. Hingî gelek ji wan li Kurdistan mane û hêjî li wirin. Yên din ku dîrok dibêje ku nasnama wan nexuyaye wek Hûrî, Mîtanî û Med bixwe kurd bûn û li ser axa xwe mana, nav çûye lê gel maye.

Salmanassar I (asûrî, 1200bm) di wê demê de gelek eşîr bi zorê ji cihê wan rakirine anîne Kurdistanê. Suryanî, asûrî û hinek ereb di vê demê de hatine van herêmên Kurdistanê. Di eynî wextî de hinek eşîrên kurdan jî birine li başûr di nava ereban de bicî kirine.

Salmanassar û yên li pey wî hati xwestine dewleta Asûr bi vî awayî qewîn bikin û Împaratoriya xwe bi domînin. Asûrî û Babilî pismamê hevîn û samî ne. Lê, hingî Babilî ji Asûriyan nexweşin û bi Medan re hevkarîyê dikin li Asûriyan dixin û dewleta Asûr di sala 612bm de, di hilweşîn.

Li bakur Urartu tevî dewleta Med dibin, Asûr ji holê radibe. Lê, Asûrî û ermeniyên hatî Kurdistanê û erebên hatî jî li cihê xwe dimînin, kurd wan nakin der. Heta mîladê û di wan 600salê beriya Mîladê de ji gelek gorîn li herêmê çêdibin, Iskenderê Makedonî dewleta Faris/med dagir dike, ji Afganîstanê heta bi Mîsrê dixwe binê hikumdariya Romê de.

Dema Mesîh hatiye, tevayiya suryanî/asûriyên heyî çûne ser ola Mesîh, ermeniya jî ola Mesîh qebl

kiriye. Dema Islam hatiye zordestiya mezin li kurda buye û kurd bi şûr misilman bûne. Mesîhî ”ehlê kitêbê” hatin qebl kirin û ew nehatin qirkirin. Zerdeştî û êzîdî jî di çiya û asêgehane de xwe parastine, jiber şûrê îslamê filitine.

“Asûrî, ermenî û tirk wek dewletên cîran hatine Kurdistan dagir kirine û çûne. Hingî gelek ji wan li Kurdistanê mane û hêjî li wirin.”

Bi kurtî mirov dikare bêje ku asûrî/suryanî, ermenî û erebên li Kurdistanê niha hene û hêjî bi zimanê xwe di peyivîn ji beriya Mîladê ve li Kurdistanê ne. Bi hatina selçûk û mогоlan jî hinek tirk li herêmê mane, wek turkmen û tataran. Di dema Iskender de jî gelek ji leşkerên Romê li Kurdistanê mane û asîmîle bune, bune kurd.

Dema hinek suryanîyên Torê qala ”beynilnahrên” yanî ”navbera

du çeman” dikin ku mebesta wan jê Dicle û Firat e, dibêjin ev welatê me ye, neraste. Ew wek dagirker ji bakurê Babil, ji sînorê kurda û samiya ber bi bakur(Kurdistanê)ve, di dema dewleta Asûr de hatine bicî bûne û di tu demande li Kurdistanê nebune pirranî û hikim li kurda nekirine.

Heçî Ermeniyên li deşta Bişêriyê û li aliyên din yên Kurdistanê jî bicî bûne, di wan demê ku Hûriya, Mîtanîya, Urartuya û di dawî de jî Meda li herêmê hikumdarî dikir, li Ermenîstanê jî hikim dikirin û hingî ermenî hatine herêmê. Dostaniya kurd û ermeniyên xweştir ji ya kurd û asûriyan bu.

Ermeniyên di destpêka şerê navbera dewleta osmanî û rûsan de û bi navtêdana rûsa, hêrişî erda kurda kirine, gelek kurd kuştine. Osmanîyan jî bi navtêdanan kurd liber ermeniyên rakirine û herdu dostên kevnare bi navtêdanên dijminên xwe hevûdu kuştine.

Ne ermenî xwedî desthilat bûn û neji kurd xwedî tiştêkî bun.

Lê, di wextekî kurt de her du alî jî li wî şerî poşman bûne û şer sekiniye. Ji damezrandina dewleta bolşewîk û pêve, hêzên leşkerî yê kemalîst bi hezaran kurd û ermenî qirkirine. Ermenî û suryanîyên ji ber destê kemalîstan xwe xelas kirine, bi alikariya dostên xwe kurdan xelas bune.

“...kurda ew wek xwe û ji xwe hesab kirine, ew wek birayê xwe qebul kirine. Di nava eşîrên xwe de cih dane wan, ziman û kultura wan li wan qedexe nekirine û di qirkirina ermenîyan de jî gelê Mesîhî ji şerê kemalîstan parastine.”

Gotina min a dawî ev e ku ew neteweyên biçûk yê ku ji beriya Mîladê ve li Kurdistanê bici bûne, ne bi kêfa xwe hatine Kurdistanê. Lê, kurda ew wek xwe û ji xwe hesab kirine, ew wek birayê xwe qebul kirine. Di nava eşîrên xwe de cih dane wan, ziman û kultura wan li wan qedexe nekirine û di qirkirina ermenîyan de jî gelê Mesîhî ji şerê kemalîstan parastine. Heta îro jî, kilîse û mizgeftên Kurdîstanîyan li cem hev in. Suryanî/asûrî û erebên li Kurdistanê diman tev bi kurdî dipeyivin û kurd jî bi zimanên wan dipeyivin, şî û şahiyan hev bi hev re dikirin.

Çi mixabin ku îro suryanî, ermenî, kurdên êzîdî bi temamî koçberî bajarên Ewropa bûne, cih û warên xwe berdane. Bi milyonan kurd jî bi vî tofanê re ji Kurdistanê koçber bûne hatine Ewropa. Ew dewlemendiya Kurdistanê bi alikariya wan neteweyên biçûk ku cîwarbûn li Kurdistanê, îro çî mixabin êdî nemaye.

Ew ne li wirin lê, dêr û avayiyên wan hêj li wirin û ne bêxwedî ne. Kurd îrojî ne xwedî desthilatdarî ne li welatê xwe Kurdistan.

1) Wilhelm, Gemot : The Hurrianas, Aris & Phillips Warminster 1989

2) -// - : Nuzi at seventy-five

3) Nordisk familjebok, utgiven 1904-1926

4) Gudens skugga, Trolle Larse, Mogens

5) Pirtûka bi navê Torabidin,

Rakel Dink: “Hevserîya çûtaxa te, para min ket.”

- Hevserîya çûtaxa te, para min ket. Îro, bi dilekî şewitî û serbilind ez li vir im. Ez, zarokên min, malbata min û hûn, em hemû xemgîn in. Ev jêhezkirina bêdeng, piçekî be jî hêzê dide me, hezkirinek bi keder dixê dilên me.

Di Incîlê - ayeta 15:13 an de Johanna dibêje: Hezkirina herî mezin ew e ku mirov di ber dost û hogirên xwe de, canê xwe feda bike.

Dostên xoşewîst, îro, nêvî ji bedena min, bavê zarokên min, mezinê malbata me û birayê we, em bi rê dikin. Bêyî ku em li çep an rastê xwe, li paş an jî pêşya xwe kesekî bêşînin an jî bêhurmetyekê bikin, bêyî ku em sloganên biqîrin, pankartan vekin, em bêdeng bi xwepêşandaneke ya rûmetê radibin. Bi vî rengê bêdengiyê, li vir em dengêkî gur dikin.

Temenê wî çî dibe bila bibe, dikare 17 an jî 27 salî be, qatil kî dibe bela bibe, ez dizanim ku ew carekê pêçekêk bû. Bêyî bersiva pîrsa bê ka jî pêçekêkê çawa qatîlek çêdibe, tiştêkî em bikin nîne gelî xoşewîstan...

Gelî xwişk û birayan, jê hezkirina wî a li himber rasbûyînê, zelaltiyê û dostaniyê ew anî van rojan. Cengawerîya jêhezkirinê deng bi wî xist, ew mezin kir.

Dibêjin ku ew kesekî navdar û mezin bû. Ez ji we dipirsim; ma ew mezin navdar hatibû ser ruyê dinyê? Na xêr! Ew jî min we hemûyan, ji diya xwe re çêbibû. Ew ne li asîman lê ji ser ruyê axê bû. Dê birize bedena wî jî wek ya me! Lê, ruhê wî yê jindewar, karê ku ew pê radibû, uslubê wî, çiruskê hezkirînê yê di çav û dilê wî de, ew mezin kiribû.

Meznayî, ji ber xwe ve, bi dest nakeve. Tiştê ku mirov pê radibe, mirovan mezin dike. Erê, wî meznahî bi dest xist. Lewra mezin hizirî, axaftina wî mezin bû. Îro, bi hatina xwe ya vir re, em giş hêja û mezin fikirîn. Hûn bêdeng, mezin axifîn. Hûn ji mezin in.

Ranewestî, qîma xwe bi îro tenê neyênin!

Îro, li Turkiyeyê, wî mîladê saz kir. Hûn jî mohra wê mîladê ne. Bi wî re manşet, gotar û qedexe hatin guhertin. Ji bo wî çî “kozîkên ziyaretan” an jî “tabû” nîn bûn. Peyva wî û a dilê wî mîna hev bûn.

“Temenê wî çî dibe bila bibe, dikare 17 an jî 27 salî be, qatil kî dibe bela bibe, ez dizanim ku ew carekê pêçekêk bû... ji pêçekêkê çawa qatîlek çêdibe...”

Wî bedelek mezin da. Pêşerojên ronî - ku bedelan dixwazin - bi hezkirina ji Hrantan û bawerî bi wan ve pêktên. Bi kift, tjang û girtina xûnekê di ser ya din re, em pêşerojên ronî nabînin...

Xoşewîstê min, ma kî dikare peyvên te jibîra bike? Ma çî tarîfî dikari kirinên te, gotinên te ji bîra mirov bibe xoşewîstê min? Ma tiştên ku rûdane û rûdidin, dê kî ji bîra me bibe xoşewîstê min? Gelo

tirs? Ma jîyan? Gelo şavsofî? Ma kêf û sefaya dinyê? Gelo mirin dê ji bîra me bibe xoşewîstê min? Na xêr, çî tarîfî nikare wan ji bîra me bibe dildarê min.

Min jî ji te re nameya evîne lê kir. Nivîsandina van rêzan ne hesan bû dildarê min! Bi xêra Hisûsa min ev peyv nivîsîn, ez deyndarê wî me xoşewîstê min. Em mafê wî, bidine wî. Em mafê herkesî bi şûnde li wan vegeirînin, dildarê min.

Tu ji hezkirên xwe bi dûr ketî, Ji zarok û neviyên xwe veqetiyayî. Tu ji ên ku îro hatine te bi rê bikin bi dûr ketî. Tu ji himbêza min derketî û çûyî. Te welatê xwe terk nekir!

Rakel Dink

*Wergera kurdî
Seyidxan Anter*

1) Ev gotara Rakel Dink hinekî hatiye kin kirin.

Serdana piştî 31 salan

Dr. Heznî HACO

“Berî ku şev li Swêdê xwe kêlî bi kêlî dirêj bikin min û birayê min Feylezûr behaneyin vala peyda kirin û me berê xwe da Qamişloka rengîn.”

Li Şamê em bê astengî ji firokxanê derketin. Em çend rojan li wir man. Qaşo karin pir pêwîst hebûn ku em ê bi wan rabûna. Ma rapora ku me li vegeerê radestî keçapên xwe bikra, dê çawa vala ba?

Li Qamişlo em pêrgî birêz Dawûd Baxistanî hatin. Me jê re got ku di dilê me de heye ku em bi serdanekê herin başûr. Wî yekser tēkilî bi hevavê xwe re danî û ji wan xwest ku li Ibrahîm Xelîl pêşwaziya me bikin.

Min jibîrkir ku di serî de bibêjim ku ez û birayê xwe xwedî du dîtînen siyasî yên cuda ne. Ew alîgerê PDK-Iraq, ne ya Sûrî ye, û ez - li gor ku ji min re dibêjin - ez xwe jê naşom - Apoçî me. xwezayî ye ku nîrxandina min û wî ji vê serdanê re dê ne wek hev be.

Tevî ku Qamişlo rih û giyana min e, lê dema me sînor derbaskir û ketin nava bajarê Nisêbînê û min ew paqijî, rēk û pêkiya sikak û kolanên - ku mirov bi mikroskopê jî piçek gemar û kîsên naylonan ên reş nabîne, şeweyê ajotina otomobîlan - nişanên xuyayî yê zihniyeta pêşketî ne. Van û gelek tiştan hişt ku hezkirina min ji vî bajarî re yekcar zêde bibe. Min hest pê kir ku Qamişlo dilê xwe ji min digre û ruyê xwe ji min diqermeçîne.

Piştî ketina xaka bakur xortekî lihevhatî û xwînşîrîn pasportên me ji dest me girtin daku zû karên rotinî yên derbasbûna sînor bibe serî. Devliken pasportên me dan dest me û got: Heyra em dijminê hev in. Ez ji mala Cimo(1) me û hûn ji mala Haco ne.

Bi germî destê me hejand û berî ku here Feylezûr jê re got: Me bi xwe ev neyartî ji mêj ve jibîrkirî ye. Ji min re weha hat xuyakirin ku ew bi xwe jî êdî nema pênc qurûşan bi wê dijminatîyê dide.

Bi rojava re em ketin paytexta Bedirxaniyan a li ser Avamezin (2). Dem nebû ku em serekî li gorna Mem û Zînê bidin. Dem nebû ku li Zankoya Sor bipirsîn, dem nebû Birca Belek bibînin. Min keserek kişand lê di dilê xwe de got: Ez dê van kul û derdan di buhara vê salê de ji dilê xwe derxim.

Niv se'et tēve derbas nebû em

gihaştin Silopî. Ne li Nisêbînê, ne li Cizîra Botan - ku em hêdî hêdî û liser xwe - tēve derbasbûn û ne ji li Silopî şildim-bildim ket guhên min. Vê diyardeyê hişt ku çeng û per bi min ve çê bibin. Ta sala 1977an ez carnan bi serdan diçûm bakurê Kurdistanê û vê şildim-bildimê dihişt ku mejî di serê min de nemîne. Me xwest ku şeva xwe li vî bajarî biqedînin. Aşxaneyek di kêleka ûtêlê de hebû. Min ji Feylezûr re got ku min di jiyana xwe de goştêk hewqas xweş û nazik ne xwariye. Wî li min nêrt, beşîşî û got: Helbet. Goştê bakur e! Gelo xweşiya vî goştî bû yan nebi-hîstina şildim bildimê bû?

Em bê serêş ji vî rexê pira li ser çemê Xabûr (3) çûn wî rexî, ku başûrê welêt dest pê dika. Feylezûr ji otomobilê daket û xaka azad ramûsand. Pêşmerge pêşî ku gihayê ew himbêz û maç kir. Bi dîtina ALA RENGÎN û repe repa wê re hestên min jî tevlihev bûn. Min ev xaka pîroz di salên 70yî ji sedsala bûrî de dîtibû û lihev dabû. Ji Xaxo ta Nawpirdan, geh bi meş geh bi siwarî min ev xak pîvabû.

Danûstandina karmendên kurd ên gumrikê, yên Parastin û yên ku kaxezên otomobîlên biser hev de dibîrin, pir xweş bû, lê mixabin hinekî bîrokratîk bûn.

Ji Xaxo ta Dehokê kêmtir ji se'etekê rê kişand. Li aşxana “Şendoxa” (4) li Dehokê me firavîn xwar. Xwediyê hotêlê û aşxanê derket ku ji herêma Sersengê ye. Min di sala 1974an ta bobelata 1975an piştî peymanê Ceza-yirê, li wir kar kiribû. Wî ez naskirim û bi me ve bû lûfê ku wê rojê bibin mêvanê wî lê wextê me pir kêmbû. Berî ku em bidin rê wî nexşeya rêyek ewle ku em di Bahedrê ve herin da me. Mîr Tehsîn (5) li Bahedrê dimîne û me pir dixwest silavekê lê bikin lê mixabin wext li me teng dibû -, di Akrê, pira Qendil, Deşta Herîr, şeqlawa, Selaheddîn re em gihan Hewlêrê, paytexta xaka azakirî li başûrê welêt.

Birêz Dawûd Baxistanî li hotêla Xanzad cih ji me re girtibû. Em nêzîkî 3-4 se'etan li wir man, lê kurxalê min Izedînê kurê Çetoyê Cemilê Çeto em bi zor birin mala xwe. Hevalê minî kevn Brahîm Gabarî wan rojên em li Hewlêrê bûn, ji me veneqetiya û

deverek nema ku pêşî me neda. Dîtina Koyê di dilê min de kulek bû. Di navbera Silêmanî û Koyê de em li çend dîmenên ku mirov ji wan dilhayî dimîne rasthatin. Me ji hev re digot; ev dever hêja ye ku mirov xaniyekî lê ava bike. Em nêzîkî rojava gihan Silêmaniyê, şarê helmet û qurbanî.

Em çend rojan li Hewlêrê man. Nayê bîra min ku me xanimek kurd bi mêr an hevaleke xwe re bi tenê li aşxaneyekê, dîtibe. Bervejî Silêmanî. Li Hewlêrê me gelek didîtin ku xuya bû ew ereb in. Lê ji min re hat xuyakirin ku hijmara wan li Silêmaniyê pirtir bû. Piraniya wan genc bûn. Bi bawerîya min ew ji ber xwînrejiya rojane ku bi taybetî li rojavayê Iraqê heye, reviyane û li bajarên Kurdistanê kar û xwendinê dikin, bêyî ku di tirsê de bimînin ku kesin werin wan birevînin an wan serjêbikin.

Li vegeerê me ji Hewlêrê da rê. Di Selaheddîn, Şeqlawa, Geliyê Elî Beg re em gihan Diyana. Ji wir êdî min çavên xwe ji bigirtana min dizanibû em li kû ne. Lê vê carê gera min ne bi peyade yan siwarî, lê bi otomobîlê bû. Li herêma Barzan deverin hebûn ku min berê nedîtibûn. Min çawa ev dîmenin hewqas xweş nedîtibûn?

Me Avaşîn (7) derbaskir û di Dêrelokê ve xwe gihand Amêdiyê. Me xwest li Sûlavê (8) bêhna xwe berdîn lê tēra xwe serma hebû. Me serek li şikefta Ênişkê (9) da. Di vê şikeftê de biranînek minî taybet hebû. Min li wir emeliyata xwe ya pêşî di havîna 1974an de çêkir. Ew şeva pêşî ku ez - wek niv-cerrahekî - ji Elmanyaya gihabûm Sersengê. Mixabin deriyê şikeftê girtû bû.

Li Duhokê cih ji me re li hotêla Jiyan girtibûn. Aşxana hotêlê nûdikirin. Feylezûr hewqasî birçî bibû ku çî nemabû gezekê ji navmilê min bide. Li Dehokê jî min goştê çênî yê berxan xwest. Min dilê Feylezûr xweşkir û jê re got: Goştê berxan Duhokê ne kêmi yê berxan Silopya ye.

Bi giştî em 9 rojan li başûr man. Gelek tiştên hêja me dîtîn, lê mixabin diyardeyin ne xweş ji hebûn.

Li ber gorna Mele Mistefa Barzanî

Nêzîkbûna rêxistinên sereke yên Kurdistanê - PKK, PDK û YNK - mirov bêçare dika ku mirov di demek weha de çavê xwe ji hinek şaşiyên re bigre. Ji xwe ev nêzîkbûn bû ku hişt ez li çûna xwe bilezînim. Ev nêzîkbûn e ya ku dilê cemawerên van rêxistinên li hev vedike û wan li hev kom dika. Ev nêzîkbûn e ya ku dê bihêle ku her kesê welatparêz xwe di ber vê rohiya ku li başûr veketiyê canfida bike, wê di nav mijgûlên çavan de biparêz e.

Li ber deriyê Şikefta Ênişkê

Ji Duhokê me xwe gihand Nisêbînê û li kurapê xwe Elikê Ūsivê Elikê Batê bûn mēhvan. Kesên ku min wê şevê li wir dîtîn, ên ku hatibûn da bixêrha-

tina Elîk bikin (ji serdaneke Ewropa vegeheriya bû), ên ku min dotira rojê li nav bajêr dîtî û bi me ve dibûn zîro ku li cem wan bimînî, axiftin û hestên wan ên kurdariya nûjen, wireyên wan ên bilind û jixwebawer, baweriya min xurttir kir ku xebata tevgera azadîxwaz dê bêgoman ji nêzik bigihêje gelek ji armancên xwe. Nisêbîna di çavê min de mezintir û bilindtir bû.

Qamişloka min! Dilê xwe ji min negre eger Duhok, Silêmanî û Nisêbîna di dilê min de pêşbirkê bi te re dikin. Ji xwe ji mêj ve Amed û Mehabad di vê pêşbirkê de ne.

- 1) Cimo, yê ku serê Hacoyê II jêkir
- 2) Li gelek deveran ji Dicle re dibêjin Avamezin
- 3) Çemek e beşek jê li bakur dizê û navê wî Hêzil e, dikeve başûr û di rex diherike Zaxo re xwe tevli Avamezin dike.
- 4) Navê şikefteke dîrokî ye li herêma Badînan
- 5) Mîrê Êzîdiyên seranserê Kurdistanê ye
- 6) Herêmeke li başûrê Kurdistanê. Dikeve rojhilatê Rewanduz ta sinorê Iranê. Navenda tevgera başûrê welêt bû ku baregihên serok Barzanî û polîtîbîroya KDP lê diman
- 7) Zap jî jê re têgotin.
- 8) Havîngihêk e nêzikî bajarê Amêdiyê ye. Rêjavek pîr xweşik lê heye
- 9) Di demên şer de nexweşxane bû

Petr Kubalek filmê xwe yê li ser ola Zerdeştî û li ser kurdên Êzîdî pêşani beşdarên semînerê dike.

“Dost yar e û Berno bira ye”

SANDVIKEN/ Petr Kubalek roj-nameger û lêkofînerê Çekî ye ku bi salan e peywendiyên wî li gel kurdan hene û xebat û jiyana kurdan ji nêzik ve dişopîne. Bi gelek xwendekarên kurd ên li komara Çek re hevaltî kiriye û bi kurdan re şevên Newrozê li dar xistine. Beriya bi demekê jî filmekê dokumanter li ser ola Zerdeştî û jiyana kurdên Êzîdî çêkiriye.

Petr Kubalek roja 3 yê meha 12 an 2006 bi alîkariya Komele ya Kurd li Sandvîkenê li Folketshusa bajêr li nav kurdan bû. Kurdiya Petr baş bû, lê ne weke erebiya wî. Li gor Şahoz, ku werger ji min re kir, “erebiya Petr, ji ya ereban jî baştir” bû. Ji ber beşdarên semînerê bi giştî erebî jî dizanîn, piştî silaveke bi kurdî, Petr axaftina xwe bi erebî kir.

Petr di destpêkê de kêfxweşiya xwe anî zimên û got “min bawer ne dikir ku rojek werê û ez behsa mesela kurdan ji wan re bikim”.

Kubalek bal kişand ser rewşa kurd û çekiyan ku li hev diçe.

- Em çiqas jî aliyê cografîk de ji hev dûr bin jî, ji ber sedemên dîrokî em nêzikî hev in û rewşa me wekî hev bû. Lewra em jî gelek salan di bin destê Nemsê û Sovyet de man e.

Di beşekî mezin yê axaftina xwe de Petr li ser kesayetiyan kurd ku li Komara Çek jiya ne û behsa gi-ringiya xebata xwendekarên kurd li Çekoslovakya kir.

- Weke minak, heger li Swêdê 50 000 kurd hebin û gelek xebatên bi nîrx kiribin jî, dema em behsa hejmarê kurdên li komara Çek bikin, hejmarê wan jî 60-70 kesî derbas nabin. Bi ser vê yekê de jî bi xebateke gelek

mezin rabû ne. Ev yek pîvana mezina-hiya hewldanên wan e.

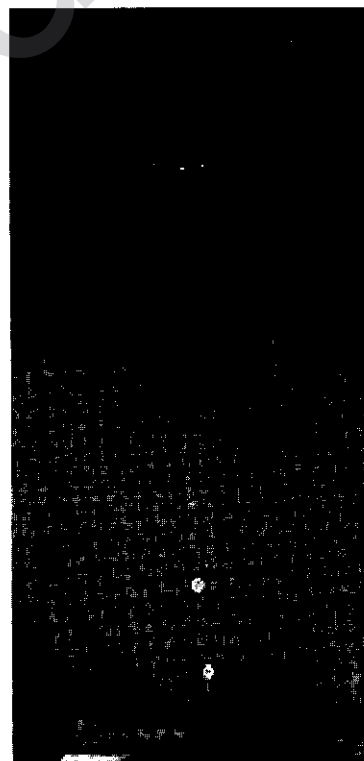
Petr di axaftina xwe de ciyekî mezin da Abdurrahman Qassemlo û xebata wî yê diplomatîk li Komara Çekî.

- Abdurrahman Qassemlo yek ji wan e ku navê kurd û Kurdistanê li wir berz kir û gelek dostên tevgera kurd çêkirin. Mirov dikare hîna jî şopên tîkiliyên baş yê Qassemlo bi Çekiyan re bibîne. Ew mirovekî sosyal bû. Gelek stranên çêki dizanî û dara ku wî çandibû hêjî şîn e.

- Kurdekî din ku di nav Çekiyan de tê naskirin û gelek xebatên bi nîrx kirine doktor û ekonomîst Yekta Geylanî (Uzunoglu) ye. Kubalek bi taybetî behsa xebata Dr. Yekta ya di derbarê teza wî ya li ser başkirina ekonomîya Komara Çek kir, ku di vê mijarê de xelatek ji yê herî bi nîrx yê Komara Çekî girti ye.

Mijareke din ya balkêş ku Petr behsê kir, “BERNO” bû. Weke tê zanîn tîvingên berno ku di nav kurdan de bi nav û deng bûn, navê xwe ji gundê Berno li Komara Çek digrin. - Weke ku kurd dibêjin “dost yar e û berno bira ye”.

Di dawîya sohbetê xwe de Petr Kubalek filmê ku wî li nav kurdên Ermenîstanê, Başûrê Kurdistanê û li nav kurdên Ele-manyayê li ser jiyana kurdên Êzîdî çêkiriye pêşani beşdarên semînerê kir.

Petr Kubalek

Dr. Yekta Geylanî xelata xwe ji destê František Janouch digre.

Tekst û foto:
Ihsan Battê
Ihsan.batte@sirwan.se
Mobil: +46 (0) 73 628 69 81

Bendawî Ilisu

Dilşa-Demirbag Sten

Katê eşrete re-wenekem deware reşkeyîyan dadekotî hemîşe le lay serçawekani rubaref Fîratewe bû. Li seretay salekani heşta da nexşey serekî bo

proje naw lê niraw be (GAP) darêjra.

Em projeye binyad nanî 22 dane bendaw, 19 dane hêzî elektrîkî be aw degrêtewe. Heta êsta projeye mebesteky ziyatir le destdirej kirdine bo ser komellani xelik û şitnewey cêmawe mejûyekanî hiç manayekî nebûwe, bêcga lew wêrankariyey ke bo ser jînge hênawetiye.

Heskîf cêgayeke rijêmî Turkiyemafi yekemî parastinî cêmawe mejûyekanî pê bexşîwe. Şareke manayekî behêzî mējûyî ayînî bo gelanî kurd, asurî û ermenî û herweha turkekanîş heye.

Ziyatir le sê hezar dêhat çol kirawe legel zawîda textî kirawin. Sedan û hezaran kes be zorî mîlî blawayan pê kirawe û rûyan le şarekanî dewr û berî nawçeke kirduwe. Derencamî em kare bote hoy bargiranî be ser şarekanîwe û haletêk le hejavî kem derametî bê endaze û destî karî herzanîş bote diyardeyakî diyare aşkîra le şarekanda.

Nexşe daryan bo dirûstkirdin.

Xercî projey bendawî Ilisu her li seratewe be girugirtî destîy pê kirduwe. Le ber du hokarî serakî her du kompaniyay biyani Skanska – Balfour Betty û kompaniyay Îtalyayî be nawî Impreglio, xoyan kêşawete. **Yekemîyan** le ber barî tirsinakî projeye û **duhemîyan**îş halwêst niwandinî çakî em kompaniyaye ke pêyan waye em projeya dij be pirinsîpî mafi parastinî mirov û parêzgerîy jînge radiwastê.

Le nameyek da be berwarî 15 î kanunî yekemî salî 2000 her du endamî naw rêkxirawî (Rêkxirawî parêzgerîkirdin le siruştî) swêdî Göran Eklöv we Göran Endal daway le berêweberî Qerzarî derewe kird ke le projey bendawî Ilisu da beşdarin.

SNF pêweye ke em projeye bê rawêj kirdin legel komellani ew xelkey ke berewra debinewe legel derencamî em kare bûn ne kirawe,

bêcga lew wêrankariye ke be ser jîngede dêwe.

“Heskîf cêgayeke rijêmî Turkiyemafi yekemî parastinî cêmawe mejûyekanî pê bexşîwe. Şareke manayekî behêzî mējûyî ayînî bo gelanî kurd, asurî û ermenî û herweha turkekanîş heye.”

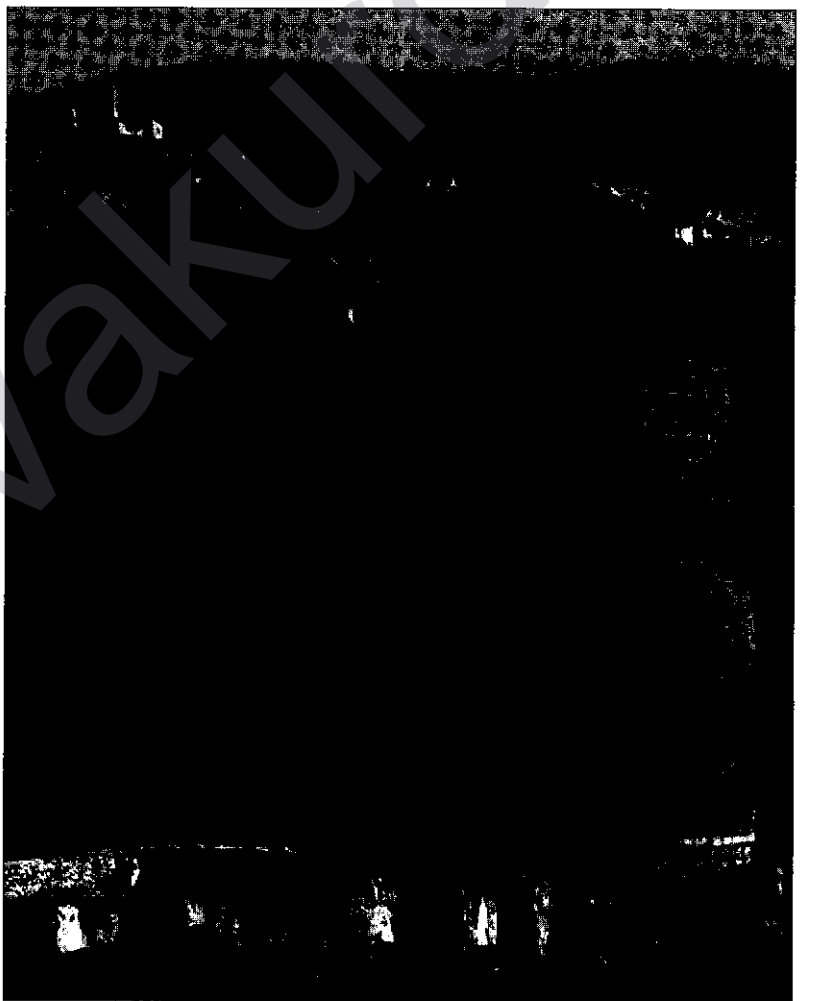
Bankiy Cihanî her leber heman hokar le salî 1984 daxwazîy Turkiya bo pare qerzkirdin bo em projeye dawwe diwawe.

“Em sedeye sedey Turkiya ye, herçîy bendawî ziyatire girûgriftîy kemtîre”. Eme witey serokwezîrî-Turkiya Erdogan e.

Her bem boneye we karêkî dîr niye ke Turkiya payey be hêztîrbê. Çunke her du rubarî Ferat û Dicle le şaxekanîy Kurdistanî Turkîya haldexule, aweke le serewe berew xwar derîjê. Eme manay waye ke Iraq û Sûriye be tewawî piştbestin be siyasetî awî Turkiya. Heta êsta peywendiyekan be xirapî berêwe çuwe we hata êstaş layenekan negeyîştunete peyman nameyekî aram.

Niwênerî Iraq le Swîsra le nameyekda bo ABB û Suhuler ke serekîtirin piştîwanîy malî projey bendawî Ilisu ye. Niwêner gleyî xoy derbirîwe ke wa zanîyarîy sebare bem projeya le mēdyawe bistûwe.

Iraq û Turkiya le salî 1946 da peyman-êkiyan mor kirdiwe. Be pêy em peyman nameya Turkiya berpirsiyare ke agadarî Iraq biketewe derbarey herçî projeyek ke le ser herdu rûbarî Dicle û Ferat binyad denrê. Belam heta êsta Turkiya hiç core arezû mandiyekî xoy sebare be beşdarkirdinî wilatanî dirawsey xoy le siyasetî awî xoy nişan nedawe. Turkiya eger projey bendawî Ilisu

cebecê bikat deselatî ewey ke awriştin bo Sûriya kê mîqdarî % 40 we bo Iraq be % 80. Em zanyareye debête mayey dile-rawkê her wilateke. Sûriye û Iraq bêguman welamî em siyasete be hêzkirdinî hêzî serbazî xoyan dedenewe. Le ser nexşey geştûguzarî Turkiya Bendawî Ilisû le ser rubarî Dicle danrawe be dîrî 65 km le serey sinûrî Iraqewe. 5 î mangî ab serok wezîranî Turkiye Erdogan serdanî projey Ilisu kird bo ewey projeye bikatewe. “Katê min le diway sê roj serdanî projekem kird

û le kenar deryake westam, heşta paşmawey rengî sorî becê mawe le yarî akirbazî ew roje her mabûwe be kenar deryakewe.”

Le wê hiç core amêrek û metaryalek yan cêpêrek bendaweke nemabû. Tenha renekî sor ke be kenar deryakewe mawtewe.

Heta êstaş dekrê ke rê be dirustkirdinî Bendawî Ilisû bigirdirê

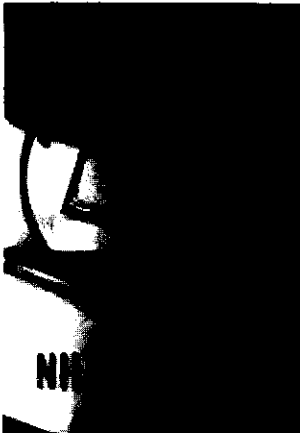
*Wergêran le Swîdî:
Sakar M. Rahîm*

Kirdinewey zankoy turkî le kurdistan drêjepêderî siyasetî toranîzme

Le dinyay emro û mêjûy niwêy mirovayetîda têkel bûn û awêtêbunî zor le keltur û dahênane zanistiyekan le nêwan netewe ciya ciyakann û gelanî dinyada bedî dekrêt, ke emeş zemîney aşnabun be kelture ciya ciyakan û sisteme ciya ciyakanî fêrkirdin xoş dekat.

Em alûgor kirdine astî zanist û bizavî roşinbîrî geyande ew astey ke emro mirovayetî mamele legel pêşkewtutirîn destkewtî em dahênane zanistiyana bikat ke helqûlawî naw zanko û nawende roşinbîryekanin. Kewate zanko diyardeyekî şaristanî û pêşkewtinî her gel û neteweyeke û bê em nawende zanistiye goranî û geşekirdin le haw komelgada bedî nayet. Boye pêwîst dekat her wek û waş bawe zanko û nawende zanistiyekan le nêw xoyanda le peywendî berdewam dabîn bo gorînewey zaniste niwêkaniyan legel yektirî û pêşxistinî rewî zanist. Zankokanî kurdistanî xoşman bêgoman nabê lem goran û têkelbune dabibrên û xoyan dure perêz bigrin.

Boye her katêk zankoyek yan na-

wendêkî roşinbîrî ca leher kwê bêt biyewêt xizmetêk be zankokanî kurdistan bigeyenê ewe debê be peroşewe baweş bo em hengawe bikeynewe, le katêk ke dezanin zankoy naw biraw be mebestî pêş xistin û çak kirdinî sistemî fêrkirdin û rewî geşe kirdinî xwêndine. Belam her katêk hest dekeyn hewlêkî derekî bo şêwandin û sîrînewey ziman û keltûrî netewekeman îytir ba le rêgay kenale zanistî û zankokanîşewe bêt, ewe wekû kurd mafî xomane le mexza û mebestî em hewle bislemînewe û lêy bitirsîn. Biryarekey encûmenî balay fêrkirdin le turkiya sebarete be kirdinewey zankoyekî hawşewey zankokanî turkiya le kurdistan mana û mebest û stratêciyêkî siyasî le pişteweye

Şagirdkanî kolejî turk Nîlufar le Hewlêr. Foto: Malperî Kolejî Nîlufar

ke bedaxewe deselatî siyasî kurd yan hêştê têy negeyştewe yan leber çend berjewendiyekî hizbî û lawekî xoy lê nezan dekat. Egîna gişt kurd em rastiye mêjuyane baş dezanêt ke turk û dewletî turk hîç katêk ney-wîstiwe xizmetî bizavî zanistî kurd û kelturî neteweyî bikat, belkû be pêçewanewe hemû kat le hewlî tiwanewey ziman û tenanet nasnamey neteweyişman dirêxî nekirdiwe.

Hewldan bo damezrandinî zankoy turkî hewldane bo ser lenwê damezrandinewe û çandinî birî toranîzm ke demêke dewletî turk xewnî pêwe debînê û le rêgay nokere dilsozekay wek berey turkmanî ke emro bote kîlkî siyasetî gilawî turk deyewê birî toranîzm le kurdistanî êmeda be fêllî kinewey zanko bikate waqayêk. Diyare pêştirîş lelayen dewletî turkewe hewlî dest têwerdanî le kar û barî naw xoy kurdis-tanda dirawe. Be taybetî le rêgay rêkxrawe benaw mirovîyekaneke be deyan hezar xêzanî kurdiyan naw nûs kird bo çend kîlo şeker û birincêk be sûd wergirtin lew barûdoxe nalebarey ke dûçarî gelekeman hatbû ledway raperînekey 1991 da. Em yarmetiye benaw mirovane way le dewletî turk kird be şanaziyewe blê sê milyon turkman le kurdistan da heye. Le katêk hemû ew xelkaney nawnûs kirabûn be naçarî û le taw êş û janî birsiyetî milyan keç kirdibû bo merc û dawakanî em rêkxirawane. Hawkat legel emeş şiwên û baregay em rêkxirawe mroyane bibwe laney dezga muxaberatî û tore casûsiyekanî turk. Emeş bo têkdan û lenaw birdinî ew ezmûney ke le kurdistan hatbûwe dî.

Emroş ke betemay kirdinewey zankoy turkî le Kurdistan metirsiyekî zor gewretir lewaney pêşû kewtote ser gelekeman û hereşeyekî tirsinak çawerwanî nasname û bûnî neteweyman dekat. Çûnke pêw waye zankoy turkî le peyamî turk peristî û kelturî netewey turk bewlawe hîç peyamêkî zanist û zanîni bo kurd pê niye. Çûnke çon qutabxane turkîyekan le Kurdistan her le seretawe mindalî kurd fêrî ziman û dab û nerîti turkî dekrên. Le êstawe dayan debrrin le kurdewarî û nerîti neteweyîy xoman. Ca zankoy biryar drawîş heman erk û wacibî qutabxaneyanegrine esto. Belam be şeweyekî ekadîmyane û be plan û siyasetêkî wîrd û jîranetir. Egîna dewletî turk eger ewende le xemî kurd û peroşî pêşkewtinî rewî zanste le Kurdistan boçî nikolî le bûnî bist milyon kurd dakat lew beşey bakurî kurdistan da? Boçî ziman û tenanet dab û kelturî neteweyî kurdiş qedexe kirawe? Em siyasete şovînistaney dewletî turk taze niye û mêjûyekî konî heye û seretakey degerêtewe bo ew rojgarey komeley "Îttîhad û tereqî" katê be çend salêkî kem ber le dest pêkirdinî şerî cîhanî yekem hatine ser hûkim û destûrî dewletî usmaniyan gorî, bo asan welamî gelanî xeyre turk, betaybetî gelî kurdiyan dawê. Paşan cêbecê kirdinî em peyame netewe perestiye be Kemal Etaturkî gewre şovînistî turk spêrdira û emîş be dewrî xoy hîç behaw rêzêkî mêjû nasnamey netewey kurdi nehêştewe.

Eweta le ensîklupîdyay turkî ke

le serdemî Etaturk le salî 1936 da derçuwe delê: Netewey kurd beşêke le netewey turkî dayk û zimanekêşî zimanî turkiye û wişey Erebi û Farsî kewtote nawî. Bem core lem rojewe nikolî le bûnî kurd û zmanekêşî dekrêt. Şagirdanî diway Etaturkîş wek Îsmet Inonu û Kenan Evren û Bulent Ecevit û ewanî tir hîç katêk danyan be bûnî kurd danenawe û le mamostakanî pêşûy xoyan baştir nekirdiwe.

Kewate hîç ûmêd û tîrûskayîyek le deselat daranî turk ne bedî kirawe û ne bedî dekrê. Ke le sêberî em tîrûskayîye da gelî kurd hest be bûnî neteweyîy xoy bikat keltur û rewî zanist û xwêndin le sayey eman pêş kewêt û geşe bikat. Boye çaktir waye ke dewletî turkiya le ciyatî kirdinewey zankoyekî lem core be pispor û zaniste niwêyekan zankokanman dewlemend biken. Eger peroşî pêşxistinî êmen.

Deselat daranî kurdiş ba lecyatî ewey mindalanî kurd û newey kurd be kelturî goş bikat, ba le darî darawe rewrewey pêgirtinî mindalî kurd dirûst bikat û ta lem darewe binaxey zanist û xwêndin ber bigrêt û le sayeyda komelgay kurdewarî legel dinyay serdemda birwat.

Mohamed Izzadîn

“Me Kirmanckî hilbijart”

Hevpeyvîn: Amed Tîgrîs / Amîda Kurd

Mamoste Amed Tîgrîs li gel J.Espar, ji xwedî û nivîskarên Kovara Vate yê.

Foto:AMÎDAKURD

- Merheba birêz Espar, tu bi xêr hafî.
- Ez dixwazim di derheqê kovara Vate de çend pirsan bikim. Belê, ne bi tenê kovar herweha gelek semîner, konferans, civîn û berhemên we yên din jî hene. Pirsar min a pêşî kurdên ku bi zaravayê dimilkî (zazakî) dipeyivin li kîjan perçe û li kîjan herêmî dijîn?
- Bele, kurdên ku bi kirmanckî (zazakî) dipeyivin, em jî wan re dibêjin kurdên kurmanckîaxêv (zazakîaxêv). Ji bo kurdên ku bi zazakî dipeyivin çend term hene. Yanî em zazayên herêmên cihê cihê wan terman bi kar tinin. Hinek jî yên din jî me re dibêjin an nav li me kirine. Ji bo lehçeya zazakî an jî dimilkî çar termên cuda hene: Zazakî, dimilkî, kirdkî û kirmanckî.
- Lêbelê hûn bi xwe jî van çar terman kîjan rast dibînin yan jî hildibijêrin?
- Me wek “Gruba Xebatê ya Vateyî” terma kirmanckî hilbijartîye. Loma ez dixwazim di vê hevpeyvînê de jî terma kirmanckî bi kar binim. Em bê ser pirsar kurdên kirmanckîaxêv. Ev kurd li Bakurê Kurdistanê li van çend bajaran dijîn: Amed (Diyarbakir), Çewlîg (Bîngol), Riha (Urfa), Semsûr (Adiyaman), Sêrt, Bidlîs, Dêrsim, Mûş, Erzingan û Xarpêt (Elezîz).
- Yanî hemû li Bakur in?
- Belê, hemû li Bakur in.
- Wek hejmar zêde li kîjan wîlayetî ne gelo?
- Bêtirê wan li nav tixûbên wîlayeta Amedê dijîn. Piştî, Çewlîg û Dêrsim tèn.
- Gelo di zaravayê me yê zazakî
- İstatîstîk tune, lê mirov dikare bi texmînî bêje hejmara kirmanckî-axêvan çend e?
- Mirov dikare spekulasyon bike, lê ez bawer dikim hejmara wan jî sê mîlyonî ne kêmîr e.
- Wek tê zanîn di her zaravayî de devokên cihê cihê jî hene. Wek nimûne di zaravayê me yê kurmanckî de devokên wek Badînî, Cizîrî, Berîradî, Amedî, Serhedî û hwd hene. Gelo di zaravayê kirmanckî (zazakî) de jî devokên weha cuda hene an na?
- Belê hene. Heger mirov bi giştî bêje an jî nêzikî hev bike, dikare bêje çar devokên kirmanckî hene. Devokên Dêrsim û Gimgimê (Varto), ev herdu nêzikî hev in. Kirmanckîya Sêwreg û Çêrmûgê jî nêzikî hev e û mirov dikare bêje ev herdu jî devokên in. Pîran, Palo û Çewlîg jî nêzikî hev in, herweha mirov dikare jî van re jî bêje yek devok. Û kirmanckîya qeza Bidlîsê Motkî bi serê xwe devokên e. Bi kurtî mirov dikare devokên kirmanckî bi vî awayê tesnîf bike.
- Zaravayê kirmanckî bêtir nêzikî kîjan zaravayên kurdî yên din e? Yanî nêzikî kurmacî ye, soranî ye, hewremanî ye an jî kîjan e?
- Li gor zimanzanên kurd û yên bîyanî ku heta niha di vî warê de xebitîne dibêjin, hem jî aliyê gramerî û hem jî di aliyê gotinan de kirmanckî zêde nêzikî zaravayê hewremanî ye. Dîsa di soranî û zazakî de peyvên muşterek hene. Gelek gotin û hin formên gramera kurmanckîyan badînan û kirmanckî hevdu digrin an jî wek hev in. Lê bi giştî fikrek heye ku kirmanckî (zazakî) û hewremanî bêtir nêzikî hev in.

de jî wek zaravayê me yên din de pirtûk û berhemên klasîk an jî yên kevn hene?

- Niha di destê me de hin tekstên yanî metnên kirmanckî ku di demên berê de hatine nivîsîn, hene. Peter Ivanowîç Lerchî tekstên kirmanckî (zazakî) berhev kirine. Û ev tekst bi ferhengeke rûsî-kirmanckî, di 1858an de li St.Petersburgê hatine weşandin. Tekst jî devê hin kirmanckîyan hatine nivîsîn. Tê zanîn ku Lerchî herweha tekstên kurmanckî jî berhev kirine. Mirov dikare bêje metnên kirmanckî yên peşî ew in. Piştî yên ku kurdan bi xwe nivîsîne hene. Mele Ehmedê Xasî kitêba yekem a kirmanckî nivîsiye. Xasî di sala 1899an de, li Diyarberkirê mewlûda xwe ya kirmanckî (zazakî) nivîsandiye û çap kiriye. Piştî mewlûda Xasî, Osman Efendiye Babîjî di 1903an de mewlûdeke din nivîsiye. Mîr Celadet Bedîrxanî di sala 1933an de ev mewlûd li bajarê Şamê çap kiriye. Piştî van herdu kitêban heta sala 1963an tişt nehatine nivîsîn. Heger hebe jî em nizanin. Di sala 1963an de li Stanbolê di rojnameya Roja Newe de nivîsên kirmanckî derketine. Ji xwe navê rojnameyê jî bi kirmanckî ye. Kovar û rojnameyên mîna Özgürlük Yolu, Roja Welat, Devrimci Demokrat Gençlik û Tîrêj ku di salên 1970-80yî de derketine, kirmanckî hatiye nivîsîn.

- Em niha dikarin êdî behsa kovara Vate bikin? We kengê dest bi derxistina kovara Vate kir?

- Mamoste, wek tu bi xwe jî dizanî di sala 1980î de li Tirkîyê cunta eskerî hat ser hukim û hinek kurdên siyasî derketin derî welat. Helbet di nav wan de kurdên kirmanckîaxêv jî hebûn ku li ser ziman dixebitin an jî dizanîbûn bi xwe re hinek tiştên pozîtîv jî anî. Yek jê jî ew bû ku li derê welat kirmanckî (zazakî) hat nivîsîn. Ji salên 1980î heta salên 1990î di gelek kovaran de kirmanckî (zazakî) dihatin nivîsîn. Di salên 1990î de di nav nivîskarên kurdên kurmanckî de munaqeseya pirsar rastnivîsandîne dest pê kir. Ji ber ku her kesî li gor bîr û bawerîya xwe, bi qasî ku dizanî û li gor devoka gund an qeza xwe dinivîsî. Ji bo rastnivîsandîne tişteke muşterek tune bû. Ew kesên ku bi xwe dinivîsand carnan wan bi xwe jî nivîsîn hev fêhm nedikirin. Munaqeseyek derket, gotin heger em dixwazim ev zarava bi pêş bikeve,

divê em bi hev re karek bikin; hinek qaîde û prensîbên rastnivîsandîne ava bikin. Loma cara yekê di sala 1996an de, li Stokholmê civîneke hat lidarxistin. Li ser rastnivîsandîne, li ser bikaranîna hin termên muşterek û li ser bi hevdu re karkirîne hin biryar hatin girtin. Di sala 1997an de civîna duyem hat çekirin. Biryar hat girtin ku kovarek were derxistin û biryarên wan civînan di vî kovarê de bûn weşandin. Vate di sala 1997an de, di meha tebaxê de derket. Heta niha 26 hejmarên kovarê derketine. Vate jî hejmara 1ê û heta 20an hem li Stokholmê hem jî li Stanbolê hatiye çapkirin û belavkirin. Piştî hejmar 20an Vate êdî çû Stanbolê. Niha li Stanbolê tê weşandin û jî wê tê ewropayê jî.

- Birêz Espar, bi kurmanckî wateya “Vate” çi ye?

- Vate bi kurmanckî tê wateya “peyvî”ê yanî “gotin”ê.

- Ne bi tenê zazakî herweha zaravayên me yên din jî hûn nebûne zaravayên nivîsê. Di kurmacî de dîsa Celadet Bedîrxan di dema xwe de alfabe, rastnivîsîn û gelek gelek tiştên din nivîsandiye û jî wan re qanûn û presîban daniye. Îro jî nivîskar û helbestvanên kurmanckî li gor wan qanûn û presîban dinivîsîn. Lê yê kirmanckî wek we jî da diyarkirin heta dema Vateyî dezgeheke weha ne bûye. Niha hûn dema karê radaksiyônê dikin yan civîn û semînerên xwe bi çî awayê bi rê ve dibin? Qaîde û presîbên we hene? Ku hene gelo çî ne?

- Belê, presîb û metodên me yên xebatê hene. Wek grûba Vateyî, me heta niha 13 civîn çekirine. Ev grûba

me mîna "Grûba Xebatê ya Vateyî" tê nasîn. Me bi xwe di destpêkê de hinek prensîb qebûl kirin. Prensîba me ya yekemîn ev e ku hemû kesên ku beşdarê civînê an jî civînan dibin, divê xwe wek kurd bizanibin û kirmanckî (zazakî) jî wek zaravayekî kurdî qebûl bikin. Kesên ku beşdarên van civînan dibin dîtînen wan yê sîyasî gelek cihê ne. Yanî ne hevalên hev in û ne jî ji partîyek an jî rêxistinek in. Lê ew dixwazin li ser kirmanckî bixebitin. Em dixwazin ku ji hemû bajar, qeza û heremên ku têde kirmanckî tê peyivîn bi kêmasî kesek beşdarê civînên me bibe. Ji ber ku em dixwazin bizanibin ka wekhevî û cihêtiyên devokên me çi ne. Em dixwazin hemûyan tespît û berhev bikin. Me gotiye ku ew kesên ku beşdarên civînan dibin, peşî demê ew bi xwe biryarên me bi cih bînin û xwedî li prensîbên me derbikêvin û wan biparêzin. Dema em bi xwe biryar bigrin û em bi xwe wan biryarên xwe bi kar neyînin, wê demê ciddiyeta vî karî namîne. Armanca van civînan standardkirina zaravayê me ye kirmanckî ye. Ji ber wî jî em di van civînan de çend karan bi hev re dikin. Em pêşî li ser termînolojî û hin babetên rastnivîsînê ê acil rawestiyân.

- Mesela alfabe çawa ye? Hûn kîjan alfabe bi kar tînin? Alfabe ya Celadet Bedirxan bersiva zaravayê me ye kirmanckî jî dide, têr dike an na?

- Alfabe ya me, alfabe ya Celadet Bedirxan e ku îro hemû kurdên ku bi latînî dinivîsîn, bi kar tînin. Me vê alfabe yê di civîna xwe ya yekemîn de wek prensîb qebûl kir. Ji derê vê alfabe yê em tu alfabe yê din qebûl nakin û tîpên vê alfabe yê kêman zêde nakin. Ji bo kirmanckî problemeke me û alfabe yê îro tune ye.

Me heta niha li ser termînolojîya perwerde, ziman, termînolojîya îdarî-sîyasî, hiqûqî û eskeriyê hinek tişt tespît kirine. Me hin problemên zimanî ku bi rengdêr, navdêr, cînav, daçek û lêkeran re têkildar in munaqêşe kirine û hin biryar girtine. Me biryarên rastnivîsînê bi navê "Rastnivîsînê Kirmanckî (Zazakî) mîna kitêb weşandiye. Em dema ku peyivêk munaqêşe dikin em hemû versiyonên wê peyivê li pey hev dinivîsin. Pêşî em nabêjin "ev rast e û ev jî ne rast e." Yan jî gotina standart ev e. Na, em hemûyan carekê dinivîsin. Piştî ku me biryar da ka em kîjan peyivê jî xwendewanan re wek peyivê standart pêşkêş dikin, em versiyonan

jî mîna versiyona wê peyva standart dinivîsin. Ji aliyê ve, ev xebata me dibe xebateke komkirina gotinan, devokan yanî xebateke folklorî ye jî. Piştî ew gotinên ku em li ser wan bi hev dikin, em ferheng an jî ferhengoka wan çedikin. Ev ferheng dibe ferhenga me ya standart. Me di encama van civînan xwe de heta niha ferhengeke çap kiriye. Çapa wê ya duyem jî derket.

- Ferhenga we bi tenê bi zazakî ye?

- Na, bi zazakî - tirkî, bi tirkî - zazakî ye.

- Ew gotin an jî termên ku di zaravayê zazakî de tune ne, hûn jî bo wan çî dikin? Çê dikin, jî zaravayên din an jî zimanêke din digrin, çî dikin?

- Girêdayê gotinê ye. Ku gotineke weha ye ku ji zimanê biyanîyan ketiye zimanê me û di nav xelkê de tê bi kar anîn em wê qebûl dikin. Na, ku weha nebe em li kurmanckî, soranî û hewramî dinêrin. Dema gotinek di van zaravayan de jî tune be, vê care em li zimanê farisî (ji ber ku nêzê kurdî ye) û zimanên din dinêrin. Gotinên ku di zaravayên soranî, kurmanckî û hewremanî de hebin em wan tercîh dikin. Gotinên biyanî yê ku ji erebî, farisî an jî tirkî ketine nav zaravayê kirmanckî, ku gelek telifuzên wan ê cihê hebin em telifuza herî nêzîkê orijîna gotinê digrin.

- Dema hûn bikevin tengasiyê, hûn gotinan çêdikin?

- Na, em gotinan çê nakin. Wek prensîb em çêkirina gotinan heta pir mecbûr nebînin rast nabînin. Ji ber ku em dizanin zerarê gotina çêkirî gelek e.

- Baş e, ev pirtûk an jî berhemên ku li welêt çap dibin û nivîsên ku ji welêt jî kovarê re tên şandin, li gor prensîbên rastnivîsandina Grûba Xebatê ya Vateyî ne an jî wek berê herkes li gor devoka qeza an jî gundê xwe dinivîse?

- Em jî tu kesî re bêjin "hûn divê wek me binivîsin." Heqekî me ye wêha tune ye. Lêbelê em kêfxweş in ku, berhemên ku heta niha hatine nivîsandin, li gor wan prensîbên rastnivîsandina ku me qebûl kiriye, tên nivîsandin. Ev jî kêfa me tîne. Nivîsên ku ji kovarê re tên jî, em wek wek prensîbên xwe redakte dikin. Heta niha problemeke mezin derketiye.

Grûba xebatê ya Kovara Vate li li Kurdistanê li konferansa hewremanî û kirmanckî. Foto: www.vateonline.se

- Di van agahdariyên we de baş xuya dibe ku giraniya bar û xebatên zaravayê kirmanckî li ser milê kovara Vate û komên derdora kovarê ne. Gelo niha jî derê koma Vatê, kovar, weşanxane an jî dem û dezgehê wek Vate ku bi awayekî zanyarî li ser zaravayê kirmanckî dixebitin, hene?

- Na, xebateke weha tune. Lê bi navê Weşanxaneyê Vateyî li Stanbolê weşanxaneyek heye. Ez dixwazim bêjim ku eleqeya vê weşanxaneyî ya organîk bi "Grûba Xebate ya Vateyî" re tune. Xwediyê weşanxaneyê kurdekî dilsoz e û bi serê xwe karê weşangeriyê dike. Bi piranî pirtûkên kirmanckî çap dike û diweşîne. Heta niha 20 pirtûk jî aliyê Weşanxaneyê Vateyî ve hatine weşandin. Ji wan 18 kirmanckî û du heb jî kurmanckî ne.

"Alfabe ya me, ya Celadet Bedirxan e û ji derê vê alfabe yê em tu alfabe yêke din qebûl nakin"

- Di van deh salan de xebata grûba we çî tesîr kirmanckîya nivîskî kir?

- Dema ku me dest bi derxistina kovara Vateyê kir hin armanc û hedefên me hebûn, tam nebe jî heta îro em gehîştine hin ji wan. Gava ku meriv bi destpêkê re miqayese dike, îro hejmara kesên ku dikarin bi kirmanckî bixwînin û binivîsin zêdetir bûne. Ya duyem, berê xebata me li welêt bû ku em kesên li welêt re alîkariyê bikin, wan teşwîq bikin da ku nivîskar û xwendevanên kirmanckî zêde bibin.

Di hejmara nivîskaran de zêdebûn jî rûpelên Vateyî xuya ye. Belê, kovara Vateyî jî çû Stanbolê.

- Hevî dikim here Amadê!

- Armanc û daxwaz ew e. Bi rastî karê me tesîreke baş li nivîsandina zaravayê kirmanckî kiriye. Ji sala 1899 heta 1996an 23 kitêbên kirmanckî derketine. Lêbelê, ji sala 1996an heta 2006an, 60 kitêbên kirmanckî derketine. Piraniyan van berhemên li welêt jî hatine weşandin. Bêguman tiştên ku em jê gelek ne razî ne jî hene. Îro kovara Vate û kitêbên kirmanckî di gelek bajarên Kurdistanê û li Tirkîye bi serbestî tên firotin. Lêbelê hejmara kovar û kitêbên ku tên firotin qet ne bi dilê me ye. Bi kêmanî sê mîlyon kurdên kirmanckîaxêf hene. Sê mîlyon û 83 kitêb! Û ji wan 60 heb di deh salên dawî de hatine weşandin. Rast e, jibo kirmanckî pêşketin e lê ku meriv bixwaze bi zimanekî adetî re miqayese bike, malxirabî ye.

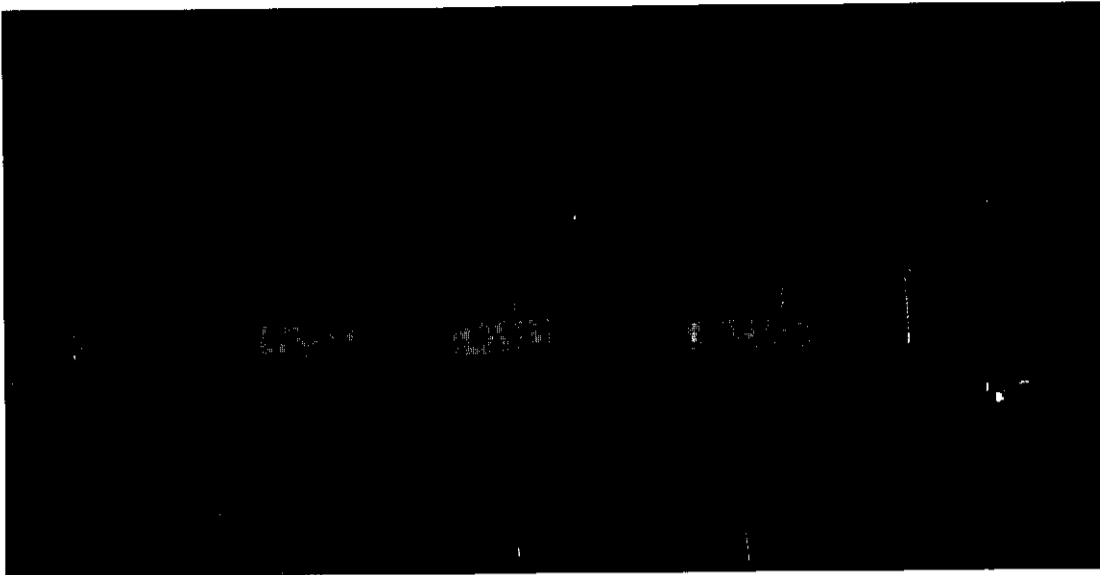
- Wek we jî got, Kovara Vate hêz û bingehe xwe ji van civînan we digre. Gelo dê ev civîna we ya dawî kengê, li ku û mijara wê çî be?

- Di vê mehê de em civîna 14an çêdikin. Em civîna xwe ya 14an li Hewlêrê çêdikin. Belê, em ê di navbera 16-17 meha 11an de, li Hewlêrê kom bibin. Ev civîna bi însiyatîfa Wezaretê Rewşenbîriya Kurdistanê çê dibe. Mijara civînê, zaravayên kirmanckî û hewremanî ye. Dê 15 kes jî Grûba Xebatê ya Vateyî û 15 kes jî, ji hewremanên Başûr û yê Rojhilat beşdar bibin. Cara yekem e ku li welatê me civîneke weha çêdibe.

- Spas ji bo van xebat û agahdariyan! Em jî we re serkeftinê dixwazin!

- Bijî, ez jî spas dikim.

NÛÇE

Li Stanbolê Konferansa Mehmed Uzun

Yekem care ku li Tirkiyê li ser nivîskarekî kurd konferanseke navnetewî li dar dikeve.

Roja 17 ê Sibate li Zanîngeha Zanyariyê li Stanbolê, bi hevkarîya Anadolu Kültür, Bilgi Üniversitesi, Komîteya Mehmed Uzun li Swêdê û Balyozxaneyê Swêdê ya Stanbolê konferansa Mehmed Uzun pêkhat.

Romannivîsê navdar Yaşar Kemal, serokê şaredariyê yê Sûrê Abdullah Demîrbaş, Dr. Tarik Ziya Ekîncî, serokê Enstîtuya Kurd ya Stanbolê Samî Tan, rojnameger û serokê kevin

yê Yekîtiya Nivîskarên Norwêç Thovald Sten, nivîskarê Swêdî Gellert Tamas, endamê PEN a navnetewî Eugene Schougin, Serokê yekîtiya weşangerên Ewrûpa û Swêdê Jonas Modig, Osman Kavala, wêjevan Firat Cewerî û gelek nivîskar û rojnamegerên kurd û tirk beşdarî konferansê bûn.

Çavkanî & foto:
Ajansa Nûçeyan ya Firatê - ANF

PIRTÛKÊN NÛ

■ Peyvên Êşmij

- Serkan Brûsk

Ronî

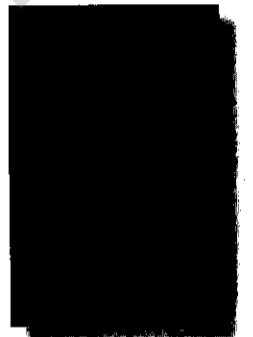
Dengê min bibe xwe
Kîş bike bilacengên serê xwe
Bila ronîya dilan bide lêvan
Xweşiya jiyane bigerîne li
hinavan
Şevan betal bike, ji dilê xwe.
Rojên biken wê bèn

■ Ji Enfalê şeveke bê sibe

- Kamran Simo

ji dojeha bîra zilma xwe
dilê min biraştin
li asîmanê evîne
çavên min
bêken hiştin
li biyawanê
derya xeman
bi min dane vexwarin

■ Dara Sawêrên Tî

- Hoşeng Osê

Di hindek kêlikên
dijwar ên peyvê de,
di kildankên xewnê
de asê dimînin û
nema dikarin li me û
li siberên me yên ji
velerzîna serdemên
qedexekirinê ji nû
ve, li me digerin û di
jenên axa dilê me de
vedihesin.

Di wan kêlikên tîji kêl
û darbest de, helbesta
me şoreşan û kuştaran
û şehîdan, nehvirin û dilokan û reşgirêdanê, bi
kurtî, mirinê û pismamên wê dibêje.
Aniha, em ji xwe dipirsin, gelo ev anihaya han
çawan di dilê me daçikiya?
Aniha çavên helbestê pêrgî rondikên me dibin!
Aniha rondikên me pêrgî kêrên berikirinê dibin!
Aniha berikirinên me pêrgî sirûdên xwinê û
gulgenimên xatirxwestinê dibin!
Aniha em û xatirxwestinên xwe ber bi hev ve di-
herikin û em bi hev re li êşên xwe, li şikestinên
xwe û li asoyên xwe yên birindar dipirsin!
Aniha herikîna me û Şengo bi hev re, guncîna
me ya bi peravên helbestê re hêsantir dike, dilê
me dispêre rewanebêjiya peyvê û peyvê ji bi hest-
darî dispêre kildanka xewnê.

Ehmedê Huseynî

em mala we ava dikin...

Simko Haco

Seeg 11 F, 811 33 SANDVIKEN
Tel: +46 (0) 73 626 38 70
e-mail: simko.haco@malava.se
www.malava.se

**MAL - AVA - şirket nû
ya avahiya li Swêdê ye.**

**-Navenda me li bajarê
Swêdê Sandvikenê ye lê
em li seranserî Swêd di
xizmeta we de ne.**

**- Tu dixwaze xaniyekî li gor
dilê xwe avabike lê tu ni-
zane ji ku destpê bike?**

Hingî li me bigere!

Çîrok / Rûn û hingiv

Hebû tunebû, carekê ji caran zilamek hebû. Navê wi belengaz bû. Belengaz ji xwe re li parsê digeriya û qûtê xwe yê rojane peyda dikir.

Rojekê ji rojan çû malekê. Xwediyê malê hal xweş bû. Xwediyê malê ji Belengaz re got: "rojê carekê were vir û hinek xwarin ji xwe re bibe."

Pir kêfa Belengaz hat. Her roj belengaz diçû mala ê zengîn. Xwediyê malê jî, rojê carekê, hinek hingiv û rûn dida Belengaz.

Belengaz ji xwe re du şerbik anîn û li bin zikê xanî daliqandin. Ji rûn û hingivê ku tanî malê hinek di xiste şerbikan û hin jê jî dixwar. Demek dirêj derbas bû bi vî hawayî.

Rojekê ji rojê havînê, Belengaz ji nava gund hat, li nivê malê ji xwêre cilek raxist, li ser piştê xwe palda û li şerbikên di ser xwe re nerî.

Paldayî lingek avête ser lingê din û kete nav xewn û xeyalan. Wî qederekê ji xwe re li şerbikan nerî, gopalê xwe girt û hejand.

Hizirî û xwe bi xwe wiha got: "Dê ev şerbikên min tije bibin. Ez dê herduyan bifroşim, ji xwe re bizinekê bikirim. Paş salekê wê bizinamin karekî bîne, sala din wê kareke din çêbibe û wê bibin bizinek û du kar. Ez dê herdu karan bifroşim û bizineke din bikirim. Wê bibin du bizin. Paş salekê din wê ew bibin du bizin û karek. Sala din wê çar kar û du bizin û sila bi dûv de wê her du bizin du karan û her du tiştîr jî dê du karên din binin û wê bibin şeş. Ez ê wan bifroşim û ji xwêre çêlekekê bikirim. Piştî salekê çêlekê dê bizê û golikekê bîne û bibin dîdo. Di pênc salan de ew dê bibne deh. Ev deh dê bibin bist. Bistê min dê bibin sih. Sih dê bibe çil, pêncî û şeşt. Êdî ezê hinekan bifroşim û ji xwêre perçak erd û du gayan bikirim. Ez ê ji xwêre rêncbereki bigrim.

Foto: Bahram Haco

Dê zadêmin çêbibe, perê min çêbibin, ez ê xanîyekî pir xweşik ji xwe re lêkim. Dûvre ez ê jineke pir ciwan û xweşik ji xwe re bînim, Dê lawekî min çêbibe. Ez ê mamostayê herî jîr û zana jê re bigrim û wî fêr bikim. Dê lawê min mezin bibe. Lê heger ew bi ya min neke, ez ê bi gopalê xwe bigrim, bi hejînim û çendekan lêxim". Û Belengaz bi gopalê xwe girt û hejand.

Gava gopal hejand, gopalê wî li şerbikekî ket. Şerbik li şerbikê din ket, her du şerbik li hev ketin û şikestin. Rûn û hingiv tevlihev bûn û biser serê Belengaz de rijîyan.

Keda Xelef çû bertelef!

Ji pirtûka feylezofê Hindî Beydaba a bi navê Kelile û Dimne / Kurdiya wê: **Mirza Bahram**

Bîrnebûn 32 derket

Hinek mijarên di vê hejmarê de:

Bila sala nû ji bo me giştika pîroz be!- **Ali Çiftçi**
Rapora 2006an ya Komîsyona YE:
Naverok û encam
- **Nebî Kesin**, Konferansa parastin û perwerdeya zimanê kurdî li Diyarbekirê Hîndekariya kurdî li Swêdê - **Ali Çiftçi**, Kilama Şêxê Hec Elî - **Nuh Ateş**, Qirana ermenî û ruman li Anatoliyê - **Dr. Mikailî**, Em kurd tev mîna sêvên ji darekê ne!
- **Kemal Topal**, Şin û şewat - **Altun Başaran**
Sohbetek bi **Ozan Şêxo** re - **İhsan Türkmen**

www.birnebun.com

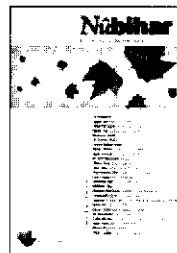
Nûbihar -100 derket

Nûbihar gihişte hejmara 100ê û bi hejmartike taybet derkete pêş xwendevanan... Hinek nivîsên di vê hejmarê de: Süleyman Çevik "Umrek me bi Nûbiharê re derbas kir", Ali Karadeniz "Sed carî Nûbihar", Sabah Kara "Kultur zik tîr nake", Ayhan Gevêrî "Rola Kovaran û çiyê Nûbiharê", Rojen Bernas "Jimara sedî ya Nûbiharê" M. Emin Bozarslan "Xweştir e", Ehmed Akin "Sê xisûsiyetên Nûbiharê", Adar Jiyan "Bi hêviya temenekî dirêjtir".

Wekî din, Cankurd, Ferid İzol, Murad Celalî, Dr. Muhsin Doskî, Mueyyed Teyyib, Tehsîn İbrahim Doskî, Dr. Naci Kutlay, Salih Kevirbirî, Selim Temo, Ahmet Aras û Roşan Lezgîn di vê hejmarê de hene.

Ligel wê Mehmed Uzun jî ji bo pîrozbahîya hejmara Nûbiharê ya 100. Name'yek rêkirîye û ew jî bi destnivîsa Mehmed Uzun ya orjînal di kovarê de cihê xwe digire...

www.nubihar.com

NAMEYÊN WE

"... yek hevok jî bi tenê ji aliyê rastnivîsê ve durist ne hatîye nivîsandin..."

Silaveka gerim bo karbedestên hêja yen kovara SÎRWAN!

Di pêşiyê de ez pîr ji dil destxweşiyê li renca hewe dikim û daxwaza serkeftinê jî we re dixwazim. Birastî karek pîr hêja ye û babetên balkêş jî di kovara we de hene, nemaze bi her du zimanên kurdî û siwêdî.

Lê rexnek min heye. Hêvidarim rexna min bikare zêdetir kovara Sîrwan ava bike. Ew jî di hijmara duyan de berperê 10an derbareyî nivîsandina zaravê soranî bi pîtên latînî, bi taybet jî wîlara li ser (Kongrey Salaney yekêfî jinanî Komeley Kurd le Gävle) ê. Ez dikarim bêji yek hevok jî bi tenê ji aliyê rastnivîsê ve durist nehatîye nivîsandin, bi taybet pîranyên pîta (e) bi (a) hatîye nivîsandin. Herwisn hinek şaşiyên rêzimanê jî hene.

Nivîsandin bi vî awayî wê xwendevanan ji kovarê dîr bixe. Ez dibêji ewê ku zaravê soranî bi pîtên latînî bini-vîse gereke şarezayeka baş hebe li ser elfebêya latînî.

Hêvidarim ev gotinên min cihê rezamendiya we bin, ji ber ku kovarek bi nivîskî li ser kaxezê bête belav kirin pîr girînge bi kurdîyeka rast bihête nivîsandin, bitaybet jî zimanê me pêdivîyek mezin bi başkirinê û pêşxistinê heye.

Digel rêzên birayê we Nişan Bamernî / Swêd

"... yê di vê kovarê de dinivîsin ew bi xwe profesyonelîn û hemû mamoste û rewşenbîrê Kurd in..."

Silav û rêz!

Ez ciwanekî 24 salî me, bi eslê xwe ji Bakurê Kurdistanê jî navçeya bajarê Mêrdînê ji Dêrik'a Çiyayê Mazî me û niha li Mêrsînê Zanîngehê dixwînim. Dema ku ez bi weşana kovara we agahdar bûm bi rastî ji ez pîr kêfî xweş û dil şa bûm, jiber ku jibona pêşketina zimanê Kurdî kovareke din jî li me zêde bû.

Kêfî xweşiya min ya herî mezin, yê di vê kovarê de dinivîsin ew bi xwe profesyonelîn û hemû mamoste û rewşenbîrê Kurdin, bi hêviya Zimanê me pêşvekeve û hemû gelê Kurd fêrî zimanê xwe bibe.

Bi hêviya Azadiyê!
Kovara Sîrwan Pîroz be...
Di Xebata we de serketinê dixwazim...
Di gel silav û rêz...

Serdar Ozcan / Mersîn

"...derfetên we hene ku hun kovarê bi riya postê ji min re..."

Xebatharên kovara Sîrwan,

Ez wê mailê ji Meletiyê, bajarê Kurdistanê dişînim. Ez li Zanîngeha İnönüyê xwendekarê zanîngehê me. Xebatên min li ser hînbûna kurdî hene. Ez li Meletiyê jî bo xwendekarên zanîngehê hinbibin qursa zimên didim. Ji bo ku we kovara Sîrwan derxistîye ez we pîroz dikim, di kar û xebatên we de serkeftinê dixwazim. Gelo derfetên we hene ku hun kovarê bi riya postê ji min re rê bikin. Ger ku derfetên we hebin hun bişînin ezê gelek kêfxweş bim. Niha bi xatirê we, silav û hurmet!

İzzet A / Meletî

"abonetî çawa dibe..."

Slav Sîrwan!

Ez li Anatoliya navînim. Cihanbeyli ya Konya. Abonetî çawa dibe? Kovar tene Tirkîyê?

Apo Duran / Cihanbeyli